

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ÎN ANUL 1969

DE

DORIN POPESCU

Continuăm, ca în fiecare an, publicarea foarte sumară a rezultatelor săpăturilor arheologice din anul precedent, în ordine cronologică. În cazurile în care în același loc au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. La sfârșitul fiecărei note se indică numele instituțiilor și ale specialiștilor care au executat săpăturile.

Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului.

Fiecare cercetare este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă (fig. 1).

I. STUDIAREA VIEȚII OMULUI PE TERITORIUL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ÎNAINTE DE EPOCA LATÈNE

1. *Ripiceni* (jud. Botoșani). În vara anului 1969 s-au continuat cercetările în cunoscuta așezare Ripiceni-Izvor, descoperindu-se pe o suprafață de circa 800 m², la o adâncime cuprinsă între 8,50—10,40 m, bogate resturi de locuire (unelte de piatră, resturi faunistice) aparținând musterianului timpuriu (paleoliticului mijlociu, faza cea mai veche) (Institutul de arheologie, Al. Păunescu, în colaborare cu Muzeul județean Botoșani).

2. *Depresiunea Oaș* (jud. Satu-Mare). S-au făcut sondaje de verificare la Orașu-Nou, Medieșu-Aurit și Călinești, cu care s-a încheiat o etapă în cercetarea paleoliticului din depresiunea Oaș (Institutul de arheologie, Maria Bitiri).

3. *Coșava* (com. Curtea, jud. Timiș). Au fost sondate noi puncte ale așezării din paleoliticul superior de aici, care se dovedește a fi foarte întinsă. S-a constatat cu acest prilej o concentrare de materiale arheologice în partea de nord-vest a dealului, deci un nou centru al acestei așezări (Institutul de arheologie, Fl. Mogoșanu).

4. *Românești* (com. Tomești, jud. Timiș). Au continuat săpăturile în așezarea din paleoliticul superior de pe terasa Dumbrăvița, pentru precizări stratigrafice și observații geo-cronologice (Institutul de arheologie, Fl. Mogoșanu).

5. *Bușag* (com. Tăuții-Măgherăuș, municipiul Baia Mare, jud. Maramureș). S-au făcut sondaje într-o așezare recent descoperită, la 11 km de Baia Mare, unde s-au identificat urme de

locuire ce aparțin culturii gravettiene (Institutul de arheologie, Maria Bitiri, în colaborare cu Muzeul din Baia Mare).

6. *Bicaz* (jud. Neamț). S-au făcut săpături restrinse în așezarea paleolitică de pe terasa Ciungi, unde s-au identificat două niveluri de locuire gravettiană (Institutul de arheologie, Maria Bitiri, în colaborare cu Muzeul din Bicaz).

7. *Lespezi* (com. Gîrleni, jud. Bacău). S-au făcut verificări stratigrafice și săpături de încheiere în așezarea din paleoliticul superior, cultura gravettiană (Institutul de arheologie, Maria Bitiri, în colaborare cu Muzeul județean Bacău, V. Căpitanu).

8. *Puricani* (or. Berești, com. Berești-Meria, jud. Galați). S-a săpat în punctul „Poarta Bizanului”, într-o așezare aparținând gravettianului oriental final (Institutul de arheologie, M. Brudiu, în colaborare cu Muzeul de istorie Galați).

9. *Mălușteni* (jud. Vaslui). S-au efectuat săpături în următoarele puncte : pe dealul Leaua lângă lac, într-o așezare aparținând gravettianului oriental final ; stratul arheologic a fost în mare măsură denudat (Mălușteni I) ;

— Pe același deal, la 1 km nord de lac, se află o așezare tot din perioada gravettianului oriental final (Mălușteni II) ;

— Într-o așezare situată la nord-vest de pădurea Sturza, care aparține gravettianului oriental final. Se caracterizează prin microlitizarea mai avansată a materialului litic (Mălușteni III) ;

— La punctul „Stejarul lui Filiuță”, s-a săpat într-o așezare aparținând gravettianului, oriental final, mai bogată în material litic cu o microlitizare pronunțată (Mălușteni IV) (Institutul de arheologie, M. Brudiu, în colaborare cu Muzeul de istorie din Bîrlad, Eugenia Păpușoi).

10. *Cavadinești* (jud. Galați). S-au făcut săpături arheologice în punctul „Rîpa Plopului”, unde se află o așezare din etapa gravettianului oriental final (Institutul de arheologie, M. Brudiu, în colaborare cu Muzeul de istorie din Galați).

11. *Berești* (jud. Galați). La punctul „Dealul Taberei”, s-au făcut săpături arheologice într-o așezare aparținând gravettianului final, avînd un pronunțat caracter de microlitizare a uneltelor (Institutul de arheologie, M. Brudiu, în colaborare cu Muzeul de istorie din Galați).

12. *Perii Vadului* (com. Ileanda, jud. Sălaj). S-au făcut sondaje deasupra carierei vechi, prin care s-au identificat urme de locuire din paleoliticul superior (Institutul de arheologie, Maria Bitiri).

13. *Topile* (com. Valea Seacă, jud. Iași). În punctele „Dealul Catargiilor” și „Dealul Stoicii”, s-au descoperit două mari așezări aparținând gravettianului final (paleoliticul superior de sfîrșit). Materialul litic constă din unelte mărunte de silex : gratoare, burine, lame *à bord abattu*, virfuri de tip zis „La Gravette” etc. (Institutul de arheologie, Al. Păunescu).

14. *Trestiana* (com. Grivița, jud. Vaslui). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică de tip Criș, identificîndu-se încă patru locuințe. Dintre acestea, trei sînt de suprafață și aparțin nivelului II de locuire de aici, iar a patra, un semibordei, aparține nivelului I. Resturile de construcții, chirpici și vetre parțial distruse, sînt amestecate cu un bogat material ceramic. Acesta provine de la vase mari și mici, din pastă fină sau grosolană, decorate cu un ornament bogat și variat. S-au mai găsit și lame de silex și obsidiană (Muzeul din Bîrlad, Eugenia Păpușoi).

15. *Bernadea* (com. Bahnea, jud. Mureș). Au continuat cercetările în așezarea antică din teritoriul satului, descoperindu-se cîteva bordeie, ceramică, utilaj litic etc., aparținînd culturilor Criș, ceramicii liniare, Petrești, Wietenberg și Basarabi. Ultimei culturi îi aparțin și cîteva vetre portative și un complex ritual.

Pentru faza dacică de locuire a așezării, menționăm aflarea a două bordeie cu ceramică (inclusiv specia pictată cu motive geometrice), creuzete, obiecte de fier etc. (Institutul de istorie și arheologie Cluj, I. Glodariu, și Muzeul de istorie Cluj, N. Vlassa).

16. *Almăjelu* (com. Vlădaia, jud. Mehedinți). S-a desfășurat o locuință aparținând culturii Sălcuța. Materialele aparținând culturii Vinča au fost amestecate, în timpul în care s-a făcut amenajarea terenului pentru locuința menționată mai sus, cu acelea ale culturii Sălcuța (Muzeul Olteniei, Craiova).

17. *Homojdia* (com. Curtea, jud. Timiș). S-au făcut o serie de sondaje, descoperindu-se o așezare neolitică Vinča-Turdaș. Cercetările vor continua și în anii următori (Muzeul din Lugoj, Stratan Ioan).

18. *Sihleanu* (com. Scorțaru Nou, jud. Brăila). Continuându-se săpăturile din 1968, s-a lucrat în două sectoare : 1. așezarea neolitică aparținând culturii Boian II-Giulești și 2, necropola de incinerare feudal-timpurie, de tip Dridu.

În sectorul așezării Boian, s-au descoperit numeroase fragmente de vase tipice acestei culturi, unelte de silex și piatră. În sectorul necropolei feudale timpurii au fost descoperite alte 18 morminte, din care 17 de incinerare, cu oase calcinate depuse în urne sau direct pe fundul gropii, și unul de înhumare, cu scheletul așezat în poziție întinsă. În campaniile de săpături din 1968 și 1969 au fost descoperite 57 de morminte (Muzeul din Brăila, N. Harțuchi și F. Anastasiu).

19. *Oarța de Sus* (jud. Maramureș). În punctul „Măgura”, s-a efectuat un sondaj de verificare într-o așezare din epoca neolitică, aparținând culturii Tisa. Au fost descoperite o mare cantitate de ceramică, unelte din piatră șlefuită și numeroase microlite din silex și obsidiană (Muzeul județean Maramureș-Baia Mare, Carol Kacsó).

20. *Glina* (jud. Ilfov). În decursul anului 1969 au fost reluate săpăturile arheologice în tell-ul de la Glina. Cu acest prilej s-au obținut precizări importante în ceea ce privește unele faze din evoluția culturilor Boian, Gumelnița și Glina III. Astfel, s-a lămurit că cel mai vechi nivel de locuire din vremea culturii Boian aparține fazei Vidra : al doilea nivel de locuire în Gumelnița (Gumelnița A) se subîmparte în alte două subniveluri de locuințe arse și, în fine, că stratul Glina III de pe acest loc este ilustrat prin trei niveluri de locuire, dintre care cel mai vechi corespunde începutului culturii Glina III. Dintre descoperirile mai importante menționăm o locuință de cult, care se remarcă prin obiecte de cult, precum și prin bogăția și varietatea materialului ceramic (Muzeul de istorie al R. S. România, Institutul de istorie și arheologie Iași, M. Petrescu-Dimbovița, și Institutul de arheologie, E. Comșa).

21. *Ghigoești* (com. Ștefan cel Mare, jud. Neamț). S-au executat săpături într-o așezare neolitică semnalată de C. Mătasă încă din 1937 și intrată în literatura de specialitate sub numele de Trudești. Stratul cel mai bogat de locuire aparține culturii Precucuteni II. Au mai fost descoperite materiale ceramice aparținând culturilor Criș și a ceramicii liniare cu note muzicale, precum și unele resturi sporadice din secolele IV-V e.n. (Institutul de arheologie, Silvia Marinescu-Bilcu).

22. *Vădastra* (jud. Olt). Săpăturile au fost efectuate în partea de sud-vest a Măgurii Fetelor, dezvelindu-se complet o locuință de suprafață din faza Vădastra II, construită pe un teren nivelat. Sub locuință s-au găsit numeroase gropi din care s-a scos lut pentru oale și pentru lipit, o groapă de bucate și două cuptoare de ars oale, toate din faza Vădastra II (neolitic mijlociu). În partea de vest a locuinței, s-a găsit groapa unui bordei de mici dimensiuni, săpată parțial în groapa altui bordei din secolul al XVIII-lea, în care se aflau două cuptoare mari de copt pline. În partea de est a locuinței, săpăturile au tăiat groapa altui bordei din secolul al XVIII-lea (Institutul de arheologie, C. Mateescu).

23. *Radovanu* (jud. Ilfov). În 1969, în cursul săpăturilor de pe locul „La Muscalu”, s-a continuat dezvelirea citorva platforme de locuințe din așezarea corespunzătoare celui de-al doilea nivel al complexului din faza de tranziție de la cultura Boian la cultura Gumelnița. S-a făcut o nouă secțiune prin șanțul de apărare al așezării. Materialele descoperite îmbogățesc documentarea cu privire la caracteristicile fazei amintite (Institutul de arheologie, Eugen Comșa, în colaborare cu Muzeul din Oltenița).

24. *Suceveni* (jud. Galați). Săpături în continuare la punctul „Stoborâni”, într-o așezare neolitică specifică aspectului cultural Stoicani-Aldeni. Este vorba de o așezare întărită cu șanțuri de apărare, prima de acest fel din cadrul acestui aspect cultural. Până în prezent s-au descoperit trei platforme de locuințe neolitice, din chirpic ars, caracteristice culturii cucuteniene.

Pe lângă aceste urme materiale putem aminti vestigiile arheologice aparținând primei epoci a fierului, caracteristice culturii Babadag, altele din epoca romană, din perioada de început a migrației popoarelor, secolele III—IV, urmele materiale a două bordeie din secolele X—XI, specifice culturii de tip Dridu, precum altele din perioadele feudalismului mijlociu și tirziu (Muzeul de istorie Galați, I. T. Dragomir și I. Limbidis).

25. *Ariuşd* (com. Araci, jud. Covasna). S-au reluat în anul 1968 săpăturile în cunoscuta așezare de la Ariuşd. S-a urmărit, în principal, problema stratigrafiei așezării, conținutul fiecărui nivel de locuire, pentru a se ajunge la o periodizare completă a acestei culturi.

În 1968 s-au făcut patru secțiuni cu caracter de sondaj pentru identificarea depunerilor și obținerea unor secțiuni complete. Dintre acestea una (A-a) a fost continuată și în 1969; totodată s-a început săparea unei suprafețe (E), începută numai de Fr. László în ultimul an al cercetărilor sale, situată în marginea de vest a așezării.

În cele două campanii s-a săpat până la cel de-al treilea nivel de locuire. S-a constatat că locuințele erau așezate pe terase amenajate; de la un nivel la altul de locuire se proceda la nivelări care ocoleau însă masele masive de chirpic. Un idol de tip ancoră, fragmentar, s-a găsit în nivelul III (în ordinea săpării) (Institutul de arheologie, I. Nestor, Eugenia Zaharia, în colaborare cu Muzeul din Sf. Gheorghe, Székely Zoltán).

26. *Topile* (com. Valea Seacă, jud. Iași). S-au întreprins săpături la locul numit „Dealul Crișmei”, într-o așezare Cucuteni A. Din păcate, așezarea a fost răvășită și mult distrusă de lucrările agricole. S-au identificat și degajat resturile unor locuințe de suprafață și ale unui șanț de apărare, al cărui traseu a fost precizat aproape în întregime (Institutul de arheologie, Vladimir Dumitrescu, Hortensia Dumitrescu și Silvia Marinescu-Bilcu).

27. *Ghelâiești* (com. Birgăuani, jud. Neamț). În campania anului 1969 au început săpăturile în așezarea neolitică pe dealul Nedeia, aflat la nord-est de sat. Au fost dezvelite trei locuințe de tip Cucuteni B și s-a identificat un nivel Cucuteni A. Așezarea este neobișnuit de mare, iar inventarul locuințelor deosebit de bogat în ceramică pictată. Au fost recoltate unelte din piatră și os, idoli antropomorfi inediți, idoli zoomorfi, greutăți și mărgelile din lut ars, vase întregi. În pământul viu, sub locuința nr. 1, s-a descoperit un altar portabil cu urme de pictură, spart și puternic ars, și două vase mici arse până la zgurificare, sparte probabil ritual și depuse într-un frumos vas pictat de factură Cucuteni A—B (Muzeul din Piatra-Neamț, Cucos Ștefan și Dan Monah, în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași, Anton Nițu).

28. *Ghindărești* (com. Horia, jud. Constanța). Cu prilejul periegezei făcute în luna iunie, s-au descoperit în punctul „Tunel” diverse materiale arheologice. Sondajele făcute în luna octombrie au precizat în acel punct așezări din mai multe epoci: eneolitică de tip Gumelnița din perioada de tranziție spre epoca bronzului, de la sfârșitul epocii bronzului, din perioada hallstattiană timpurie și din epoca romană (Institutul de arheologie, Sebastian Morintz, în colaborare cu Muzeul din Oltenița, Done Șerbănescu).

29. *Oltenița-Renie* (jud. Ilfov). În 1969 s-a făcut o săpătură de verificare și de salvare în același timp, în locul denumit Renie, de la nord de Oltenița. S-au obținut noi materiale de tip Cernavoda I, precum și materiale care ilustrează un aspect de tranziție de la Cernavoda I la Cernavoda III, aspect pe care l-au denumit Oltenița-Renie II (Institutul de arheologie, Sebastian Morintz, în colaborare cu Muzeul din Oltenița, Barbu Ionescu și G. h. Trohani).

30. *Răcăciuni* (jud. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică din punctul „Dealul vrăbiei”, descoperindu-se cu această ocazie un mormânt ce aparține culturii Horodiștea.

Foltești. S-a efectuat un sondaj în așezarea din epoca bronzului de la punctul „Cetățuia” (Institutul de arheologie, Tudor Ersilia, în colaborare cu Muzeul județean din Bacău).

31. *Brăilița* (municipiul Brăila, jud. Brăila). S-au continuat săpăturile în necropola din perioada de tranziție de la epoca neolitică la epoca bronzului, dezvelindu-se încă 23 de morminte de înhumare, cu schelete în poziție întinsă (unele având oasele acoperite cu ocră). Din 1955 și până în anul 1969 s-au descoperit 277 de morminte. O parte din mormintele descoperite în această campanie conțineau ca obiecte de inventar funerar, arme, unelte, podoabe etc., lucrate din piatră, din scoică spondylus, alabastru și marmură. Din punct de vedere cronologic, aceste morminte fac parte din prima etapă a necropolei și sînt, dacă nu ceva mai vechi, cel puțin contemporane cu cultura Cernavoda I (Muzeul din Brăila, N. Harțuchi și Fl. Anastasiu).

32. *Șimnicu de Jos* (oraș Craiova, jud. Dolj). Șanțul trasat în 1969 în așezarea din curtea Stațiunii experimentale agricole din localitate a secționat așezarea în partea unde au apărut materiale aparținînd perioadei de trecere de la neolitic la epoca bronzului, cultura Cernavoda III (Dobrotești). Materialele aparținînd culturii Criș sînt mai puțin reprezentative (Muzeul Olteniei, Craiova).

33. *Cristian* (jud. Brașov). Ca urmare a descoperirii întâmplătoare a unei cantități de fragmente ceramice și a unei fusaiole, s-a efectuat un sondaj între 22 septembrie și 5 octombrie 1969. În apropierea punctului respectiv s-a trasat un șanț unde au mai fost descoperite fragmente ceramice decorate cu linii incizate, creștături și împunsături cu unghia, ca și fragmente nedecorate aparținînd culturii Coțofeni. În două puncte, au apărut și două fragmente ceramice neolitice.

În aceeași localitate, în alt punct, cu ocazia săpării fundațiilor unui grup de case, s-au descoperit numeroase fragmente ceramice, databile în secolul al IV-lea e.n. Pe profilele fundațiilor s-au observat urmele a două locuințe de suprafață de care se leagă ceramica descoperită (Muzeul județean Brașov, M. Marcu).

34. *Zăbala* (jud. Covasna). La vest de comună se află movila denumită „Dealul Tătarilor”. Aici a fost descoperită o așezare de la începutul epocii bronzului și un cimitir de înhumare din cultura Bielo Brdo. Au fost săpate opt morminte (Muzeul din Sf. Gheorghe, Z. Székely).

35. *Deușu* (com. Chinteni, jud. Cluj). Sondaj într-o așezare din epoca bronzului în locul numit „Lunga”. Așezarea aparține culturii Otomani (Otomani III) (Muzeul de istorie Cluj, Gh. Lazarovici).

36. *Sălcea* (jud. Bihor). În anul 1969 s-au continuat săpăturile începute în anul 1964, pentru dezvelirea așezării fortificate de pe „Dealul Vida”, aparținînd epocii bronzului, cultura Otomani. Cu ocazia săpăturilor din acest an s-a dezvelit ultimul sector al așezării și s-au descongestionat trei locuințe de suprafață de formă rectangulară, aparținînd nivelurilor 4—5 (faza Otomani II). Pe parcursul săpăturii a ieșit la iveală un bogat material ceramic aparținînd fazelor Otomani I și II, material ce a permis o nuanțare mai fină a fazelor respective ale acestei culturi. De asemenea, este de semnalat apariția unor mărgele din scoici mediteraneene și a unor obiecte de bronz, care confirmă datările preconizate pînă în prezent (Muzeul județean din Oradea, I. Ordentlich și N. Chidioșan).

37. *Cehăluț* (com. Cehal, jud. Satu-Mare). Pe locul descoperirii unui mic depozit de bronz au fost trase cîteva secțiuni. Cu această ocazie s-a identificat o așezare a culturii Otomani, distrusă prin unele lucrări gospodărești. De asemenea, s-a tras o secțiune la punctul numit „Fințina tătarului”, identificîndu-se o așezare cu ceramică fragmentară de tip Suci de Sus. S-au mai descoperit două ace, unul cu capul răsucit și unul cu capul găurit și un obiect mic de bronz în formă de stea (Muzeul de istorie din Satu-Mare).

38. *Fitionești* (jud. Vrancea). Săpăturile efectuate în anul 1969 pe „Cetățuia” de la Mînăstioara-Fitionești au avut ca scop cercetarea mai amănunțită a resturilor de locuire situate pe pantele de sud-est. Cu acest prilej s-au confirmat observațiile din anii trecuți, referitoare la

amenajarea pantelor prin terasare, în vederea construirii locuințelor aparținând fazelor Monteoru I_{ca3}—I_{cb2}. De asemenea, s-a putut stabili că șanțul de apărare situat la piciorul pantei a aparținut cu certitudine etapei I a fazei Monteoru I_{ca3}. Către sfârșitul aceleiași faze, șanțul a fost acoperit și s-a construit deasupra o locuință Monteoru I_{ca3} (etapa a III-a) și apoi o colibă Monteoru I_{ca3} (Institutul de istorie și arheologie din Iași, Marilena Florescu, în colaborare cu Muzeul de istorie Focșani, Aurora Ițcuș).

39. *Derșida* (com. Bobota, jud. Sălaj). Săpăturile au reluat cercetările întreprinse de Muzeul din Oradea, în cursul anilor 1963—1965, la punctul numit „Dealul lui Balotă”, în așezarea aparținând epocii bronzului — cultura Wietenberg.

Cercetările întreprinse în anul 1969 au confirmat existența a cinci niveluri succesive de locuire, care reprezintă de fapt evoluția așezării pe o mare durată de timp, evoluție care poate fi împărțită, pe baza ceramicii, în trei faze distincte.

Ceramica, foarte abundentă, înregistrează o evoluție completă de la forme primitive, grosolane, puțin ornamentate, la forme clasice, bine cunoscute, ornamentate cu spirale, caneluri, meandre etc. (Muzeul din Oradea, Nicolae Chidioșan, în colaborare cu Muzeul din Zalău, Vasile Lucăcel și Vasile Cherecheș).

40. *Pădurea Verde, Timișoara* (jud. Timiș). S-au efectuat patru sondaje de 2 × 8 m fiecare, descoperindu-se fragmente ceramice datate între epoca bronzului și secolul X e.n. Într-un șanț s-a descoperit un mormânt de înhumatie, cu căniță la picioarele scheletului, o fusaiolă în palma dreaptă, două fibule, cercei, colier din argint și bronz și mărgelile, datate toate în secolul al IV-lea e.n. (Muzeul Banatului, Ortansa Radu).

41. *Cîndești* (jud. Vrancea). Avîndu-se în vedere importanțele descoperiri făcute în 1968 pe locul „Coasta Banului” din imediata vecinătate a „Cetățuicii”, cercetările din 1969 s-au concentrat numai în sectorul amintit mai sus. Cu acest prilej, s-au identificat încă 10 morminte de înhumatie, în cutie de piatră, cu ring de pietre sau în gropi simple, aparținînd fazelor Monteoru I_{ca3} și I_{cb2} (Institutul de istorie și arheologie Iași, Marilena Florescu, în colaborare cu Muzeul de istorie Focșani, Aurora Ițcuș).

42. *Culciu Mare* (com. Culciu, jud. Satu-Mare). La marginea satului, lângă grajdurile C.A.P., s-a început dezvelirea unei așezări întinse de la sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului. A fost identificat un singur strat de cultură cu o grosime de 0,30 cm, care conținea vase, cești, aparținînd culturii Suciului de Sus (toate fiind ornamentate), fragmente de ceramică și un vas mare tronconic cu gît cilindric aparținînd culturii Gáva. Nu s-a găsit nici un obiect de bronz. Săpăturile vor continua. (Muzeul de istorie din Satu-Mare).

43. *Cicău* (com. Mirăslău, jud. Alba). Cercetările arheologice s-au desfășurat în hotarul satului, în două puncte: pe dealul „Cetățele” și pe terasa numită „Săliște”.

În primul punct nu s-a găsit nici o urmă de cultură sau de fortificație. În cel de-al doilea punct au fost descoperite materiale din epoca bronzului și hallstattiană, precum și o așezare rurală din epoca romană (alături de ceramică romană s-a găsit și ceramică dacică, lucrată cu mina). Au fost dezvelite de asemenea, două morminte „avare” (Institutul de istorie și arheologie, Cluj, Iudita Winkler, în colaborare cu Muzeul de istorie Aiud, Gh. Păiuș).

44. *Botoșana* (com. Botoșana, jud. Suceava). S-a continuat săpătura în sectorul „Grădina nărie”. Secțiunea trasată a scos la iveală material ceramic, fragmente osteologice și alte resturi de cultură materială din perioada de trecere de la epoca bronzului la cea a fierului (Muzeul din Suceava, Gr. Foit).

45. *Lăpuș* (jud. Maramureș). S-au continuat săpăturile în necropola tumulară de aspect hallstattian timpuriu din punctul „Podanc”, cercetîndu-se tumulul nr. 9 (T 9). Materialul arheologic descoperit (ceramică, piese de aur și bronz) confirmă încadrarea cronologică propusă și a prilejuit noi observații în legătură cu ritul de înmormîntare practicat.

La aproximativ 600 m nord de necropola tumulară, în punctul „Gruiul Tîrgului”, a fost descoperit un cimitir plan de incinerare cu morminte în urnă și groapă, care se încadrează tot în grupul hallstattian Lăpuș (Muzeul județean Maramureș-Baia Mare, Carol Kacsó).

46. *Susani* (com. Traian Vuia, jud. Timiș). Cercetările arheologice efectuate în 1969 au confirmat observațiile stratigrafice din anii trecuți, permițând definitivarea concluziilor cu privire la caracterul și funcționalitatea tumulului numit „Grămurada lui Ticu”, din partea de nord-est a satului. Materialul ceramic apărut are un aspect fragmentar și confirmă încadrarea cronologică a obiectivului în hallstattul timpuriu (Muzeul de istorie din Lugoj, Ioan Stratan, în colaborare cu Institutul de arheologie București, Al. Vulpe).

47. *Tășad* (jud. Bihor). La sud-est de satul Tășad, pe dealul „Cetățuia”, s-au întreprins în urma unei periegeze săpături arheologice pe platoul superior al dealului. Mare parte din platou a fost locuită încă din prima perioadă a fierului. Ceramica, obiectele de bronz descoperite aici datează această primă așezare în Ha A₁.

În porțiunea nord-vestică a dealului, peste așezarea hallstattiană se suprapune o așezare dacică, datată de ceramică, unelte și podoabe în secolele I—II e.n. S-a dezvelit în întregime și un bordei din această perioadă (Muzeul județean din Oradea, N. Chidioșan).

48. *Teiuș* (jud. Alba). Pe platoul „Cetățuia”, cunoscut prin cercetările anterioare (cf. K. Horedt, în *Materiale*, I, 1953, p. 798—814), au fost descoperite în octombrie 1969 un mormint de tip Noua, două morminte scitice de înhumare, un mormint de incinerare și câteva vase izolate din epoca hallstattiană (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, Valentin Vasiliev).

49. *Merii Goala* (com. Vedeia, jud. Teleorman). A fost săpat un tumul în care s-a descoperit un mormint din prima epocă a fierului. S-au obținut date foarte prețioase asupra ritului și ritualului funerar (Institutul de arheologie, Em. Moscalu, în colaborare cu Muzeul din Roșiori de Vede).

50. *Sărăfel* (com. Șieu-Măgheruș, jud. Bistrița-Năsăud). Cu campania din 1969 s-au încheiat cercetările de pe „Cetatea” din hotarul satului. S-au făcut cu acest prilej observații de amănunt și precizări privind fortificația hallstattiană, cea dacică și amenajările din epoca romană (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj, H. Daicoviciu; Institutul de istorie și arheologie, Cluj, I. Glodariu; Muzeul de istorie Cluj, N. Vlăsa; Muzeul județean Bistrița-Năsăud, St. Dănilă).

51. *Enisala* (com. Sarichioi, jud. Tulcea). În luna septembrie s-a efectuat o săpătură de salvare în așezarea hallstattiană din punctul numit „La Palancă”. Stratul de cultură ilustrează faza Babadag III. În același loc s-au găsit urme de locuire din epoca romană și din perioada feudală timpurie (Institutul de arheologie, Sebastian Morintz, în colaborare cu Muzeul din Tulcea).

52. *Gădălin* (com. Jucu, jud. Cluj). Pe locul numit „Dealul Crucii”, au fost descoperite incidental între anii 1964—1967 trei (?) morminte scitice (cf. V. Wollmann, în *SCIV*, XX, 4, 1969). Prin sondajul din iulie 1969, a fost aflat un mormint de incinerare — distrus de lucrările agricole — care, după aspectul străchinii, poate data, eventual, în aceeași epocă cu mormintele amintite mai sus. (Institutul de istorie și arheologie, Cluj, Valentin Vasiliev).

53. *Cotnari* (jud. Iași). În 1969 săpăturile au avut ca obiectiv cercetarea structurii interioare a valului cetății traco-getice (secolele V—III î.e.n.) de pe înălțimea „Cătălina”. În acest scop cercetările au fost concentrate exclusiv pe latura de vest a cetății, afectând o suprafață de circa 1 800 m². Cu acest prilej s-a constatat că valul de pe această latură are o structură foarte completă, constând dintr-un ansamblu de ziduri dispuse longitudinal și transversal. Prin specificul său, descoperirea de la Cotnari din 1969 este unică pînă în prezent pe teritoriul României. Pentru prima dată s-a constatat un sistem de fundație foarte complex, destinat să asigure stabilitatea unui val pe o pantă mai mult sau mai puțin înclinată (Institutul de istorie și arheologie,

Iași; Institutul de arheologie, București; Muzeul de istorie a Republicii Socialiste România, București; Muzeul de istorie a Moldovei, Iași).

II. EPOCA LATÈNE ȘI CULTURA GETO-DACICĂ

54. *Zimnicea* (jud. Teleorman). S-a încheiat săpătura în secțiunea XVI de pe cetatea getică, începută în 1968. S-a lucrat în continuare în necropolă prin două secțiuni: în sectorul C 17, unde s-au descoperit un mormint de înhumație din prima epocă a fierului, șase morminte de incinerare în urnă, getice, și patru bordeie românești, secolul XIV. S-au executat de asemenea două secțiuni în sectorul C₁₀, unde au fost descoperite 19 morminte cu schelete chir-cite (bronz târziu), două morminte de înhumație din prima epocă a fierului, 27 morminte getice dintre care 26 în urnă și unul cu oasele pe sol, cu inventar bogat constând din vase de metal, vîrfuri de lance și o amforă din Herakleea; cinci morminte cu cai, getice (Institutul de arheologie, Alexandrina D. Alexandrescu, Suzana Dimitriu și Mariana Chițescu, în colaborare cu Muzeul municipal de istorie Giurgiu, Gh. Rădulescu și M. Ionescu și cu Muzeul din Alexandria, Cornel Beda).

55. *Cetățeni* (jud. Argeș). Săpăturile arheologice din vara anului au prilejuit identificarea și cercetarea a trei complexe distincte:

1. Pe monticolul „Cetățuia”, pe locul actualului schit, a fost identificată și cercetată parțial o cetate dacică, cu ziduri de piatră nelegate cu mortar, datată, pe baza unor situații stratigrafice limpezi a materialului ceramic și mai ales numismatic, în secolul II î.e.n. și începutul secolului următor. În cadrul acestui complex a fost cercetat un turn interior de formă rectangulară și zidul de incintă.

2. La piciorul monticolului, pe platoul numit „Poiana Țirgului”, a fost cercetat un cimitir feudal cu morminte în general deranjate și fără inventar. În cuprinsul cimitirului a fost cercetat și un mormint cu lespezi de piatră, peste care s-a ridicat un tumul din pietre de riu. Mormintul acesta, care deranja alte morminte, a fost datat, pe baza unei monede bizantine tăiate, în secolul al XIII-lea.

3. La circa 400 m est de cimitir a fost identificată așezarea medievală databilă, pe baza materialului ceramic, în secolele XIII—XIV. Locuirea feudală suprapune în acest loc un nivel de locuire dacic databil în secolele II-I î.e.n. (Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, L. Chițescu în colaborare cu Dinu V. Rosetti).

56. *Cepari* (jud. Bistrița-Năsăud). Sondaje de verificare în cimitirul celtic menționat de M. Roska în *Repertoriul* său din 1944. Descoperirea a șase noi morminte celtice de incinerare în groapă, secolul III î.e.n. (Institutul de arheologie, Vlad Zirra).

57. *Fîntînele* (com. Matei, jud. Bistrița Năsăud). Între 21—24 octombrie 1967 au fost efectuate săpături de salvare în partea de hotar a satului, denumită „Dîmbu Popii”. Cu această ocazie au fost identificate opt morminte de incinerare, cu inventar relativ bogat, compus din vase de tip celtic lucrate la roată și vase lucrate cu mîna, de tradiție hallstattiană, cu apucători etc. Inventarul metalic se compune din brățări, fibule de bronz și din fier, de asemenea de tip celtic. S-a aflat și o singură brățară dacică din argint, confecționată din bară torsionată.

Gropile mormintelor au o formă ovală alungită. Anterior datei de mai sus, tot aici au mai fost descoperite: o sabie cu teacă, un cuțit de luptă, toate din fier, și câteva obiecte mai mici din bronz.

Această importantă descoperire a dus la identificarea, la Fîntînele, a unei necropole daco-celtice, fapt care a impus ca în cursul lunii octombrie 1969 să fie reluate săpăturile de la Fîntînele, într-un cadru mult mai mare, descoperindu-se în continuare alte zece morminte, dintre care două de înhumație (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul de istorie Bistrița, St. Dănilă).

58. *Piatra Craivii* (satul Craiva, com. Cricău, jud. Alba). S-au continuat săpăturile la cetatea dacică de aici, cercetările concentrându-se în trei puncte : terasa V „Sanctuar”, terasa IV „Balcon” și terasa I „Bănuț”.

La terasa V s-a terminat dezvelirea ei. Pe ultima parte a fost descoperit un strat compact de arsură căzut peste o podină fățuită. Au fost scoase la lumină câteva vase de lut, obiecte de uz casnic din fier și bronz, vîrfuri de săgeți, fibule și un frumos relief de bronz reprezentînd o meduză. A fost precizată cu această ocazie și o „rotondă” formată din 12 blocuri masive de stîncă nefasonată, dispuse semicircular la extremitatea aliniamentului de tamburi descoperiți în săpăturile anterioare.

La terasa „Balcon” s-a început degajarea ei, descoperindu-se și aici aliniamente de tamburi și arsură compactă. Ca materiale se semnalează fragmente ceramice diferite, fibule de fier și bronz, brățări, vîrfuri de săgeți și unelte agricole din fier.

La terasa „Bănuț” s-a lărgit vechia secțiune, materialul recoltat fiind redus ca număr și nesemnificativ.

În cadrul acestui șantier s-a efectuat și un sondaj pentru o mai completă precizare a unei așezări de tip Coșofeni aflată la locul numit „Sfredelasca”. Materialele scoase la iveală sînt reprezentate printr-o mare varietate de fragmente ceramice specifice și câteva vetre de foc. S-a stabilit că așezarea a avut un caracter pastoral sezonier (Muzeul județean Alba-Iulia, I. Berciu, Cloșca Băluța, I. Al. Aldea și V. Moga).

59. *Răcdău* (com. Horgești, jud. Bacău). Au continuat cercetările arheologice începute în anul 1968 în cetățuia geto-dacică, descoperindu-se o mare cantitate de ceramică și diverse obiecte de metal, piatră, os și sticlă. Stratul de cultură materială are o grosime de circa 1,80 m—2 m, reprezentînd trei epoci istorice : epoca bronzului (cultura Monteoru), prima epocă a fierului și epoca geto-dacică (secolele I î.e.n. — I e.n.). A fost săpat în întregime un tumul din necropola geto-dacică, descoperindu-se un mormînt de incinerare al unei căpetenii geto-dacice avînd ca inventar resturile unei cămăși de zale, diferite piese de harnașament și ceramică (Muzeul județean din Bacău, Viorel Căpitanu și C. Buzdugan, în colaborare cu Muzeul din Roman, V. Ursachi).

60. *Bugeac* (jud. Constanța). Săpăturile arheologice din cimitirul II geto-dacic au continuat în cursul primăverii anului 1969. Au fost descoperite încă cinci morminte, astfel că numărul total al mormintelor descoperite pînă în prezent în acest cimitir este de 19. Ritul funerar constă exclusiv din incinerare. În afara celor două tipuri de morminte constatate anterior, s-a putut determina în această campanie existența unui al treilea tip, în care complexul funerar se compune din două părți distincte : un grup masiv de pietre, îngropate în adîncimi variabile și care indică mormîntul, iar la o oarecare distanță, pe același nivel, la baza grupului de pietre, urna și obiectele de ofrandă (M 15—18). A fost descoperită ceramică locală lucrată cu mîna, precum și ceramică gri lucrată la roată ; unele vase imită forme grecești : un crater și un oenochoe (M 17). Cea mai mare parte a obiectelor datează mormintele în secolul al IV-lea î.e.n. (Muzeul de arheologie Constanța, M. Irimia).

În punctul „Ceairul lui Marinciu”, pe malul lacului Bugeac, la aproximativ 4 km sud-vest de sat, s-au executat săpături de salvare în așezarea getică identificată în cursul perieghazelor efectuate la începutul anului 1969. S-a descoperit ceramică lucrată cu mîna, precum și ceramică gri și roșie lucrată la roată. Au fost descoperite trei fibule din secolul II e.n., precum și cinci monede romane, ultima datînd din timpul împăratului Hadrian. După materialul apărut în cursul săpăturilor, așezarea autohtonilor geți, aflați în curs de romanizare, se poate data foarte probabil în secolul al II-lea e.n. (Muzeul de arheologie din Constanța, C. Scorpan).

61. *Lăceni* (com. Orbeasca, jud. Teleorman). A fost săpat un tumul în care s-a găsit un mormînt geto-dacic, obținîndu-se date deosebit de importante asupra ritului și ritualului funerar.

În punctul „Clănița” s-a făcut un sondaj într-o așezare geto-dacică.

În punctul „La Pălimar” s-a săpat într-un sălaș hallstattian de proporții reduse. La

grajdurile C.A.P., acolo unde se găsiseră morminte din secolul IV e.n., s-a făcut un sondaj. A fost găsită o așezare aparținând culturii Gumelnița, cu un singur nivel de locuire; nu s-au mai descoperit alte morminte.

La Orbeasca de Sus s-a făcut un sondaj într-o așezare dacică (Institutul de arheologie, Em. Moscalu, în colaborare cu Muzeul din Alexandria, C. Beda).

62. *Pietroșani* (jud. Teleorman). A fost efectuat un sondaj de salvare într-un punct în care s-au descoperit, cu prilejul lucrărilor pentru plantarea viței de vie, mai multe morminte geto-dacice de incinerare. Nu au mai fost găsite alte morminte (Institutul de arheologie, Em. Moscalu, în colaborare cu Muzeul din Alexandria, C. Beda și C. Manda).

63. *Frățești* (jud. Ilfov). S-a efectuat un sondaj de informare într-o așezare geto-dacică cu un singur nivel de locuire, care suprapune o așezare aparținând culturii Tei (Institutul de arheologie, Em. Moscalu).

64. *Cantia* (com. Lipnița, jud. Constanța). S-a început săparea unei necropole geto-dacice de incinerare, ce datează din Latène-ul timpuriu. Au fost descoperite morminte ce documentează mai multe variante de ritual funerar (Institutul de arheologie, Em. Moscalu).

65. *Cetatea* (jud. Dolj). Sondaj în movila lui Salip, unde erau semnalate de C. S. Nicolescu-Ploșor resturi dintr-un mormint de epocă Latène. Rezultat negativ. Sondaj în așezarea de la „Ulmi”, la 200 m est de comună. Locuirea dacică din secolele II I.e.n. — I e.n. este suprapusă de o depunere de epocă romană, secolele II—III e.n. (Institutul de arheologie, Vlad Zirra).

66. *Grădiștea Muncelului-Fețele Albe* (com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara). Au continuat cercetările pe terasa „Șesul cu brinză”, săpându-se o parte a construcției din preajma sanctuarului și o porțiune dintr-un zid nou, numit D.

La construcția din preajma sanctuarului s-au cercetat aproape în întregime cele trei niveluri de locuire, descoperindu-se un bogat material arheologic: ceramică, obiecte de metal etc. Inventarul ceramic al nivelurilor I și II datează construcțiile de aici spre sfârșitul secolului al II-lea I.e.n. și începutul celui următor (Institutul de istorie și arheologie Cluj, I. Glodariu, în colaborare cu Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj, H. Daicoviciu; Muzeul de istorie Cluj, T. Soroceanu, și Muzeul județean Deva, Gh. Lazin).

67. *Bltca Doamnei* (Piatra-Neamț). S-a continuat cercetarea în cetatea dacică, efectuându-se săpături la secțiunea transversală, de pe versantul vestic al înălțimii, în scopul urmăririi stratigrafiei. În casele și secțiunile practicate pe laturile estice și nord-estice ale cetății, au apărut numeroase fragmente ceramice, vase întregibile, unelte și arme din fier. Afară de câteva fragmente ceramice feudale, majoritatea ceramicii este de factură dacică, din care se remarcă o căuie dacică lucrată la roată (Muzeul din Piatra-Neamț — Virgil Mihăilescu-Bîrliba și Aurel Buzilă, în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași, N. Gostar, Silviu Sanie).

68. *Ghelătești* (com. Blrgăuani, jud. Neamț). Săpături în continuare, de mici proporții, în așezarea bastarnă. Printre descoperiri se remarcă fragmentele mai multor „căței de vatră” tipici germanici (Institutul de arheologie, Mircea Babeș, în colaborare cu Muzeul de arheologie din Piatra-Neamț, V. Mihăilescu-Bîrliba).

În aceeași localitate, pe dealul Nedeia au fost întreprinse săpături într-o mare așezare Cucuteni (Institutul de istorie și arheologie Iași, A. Nițu, în colaborare cu Muzeul din Piatra-Neamț, St. Cucuș și D. Monah).

69. *Davideni* (com. Țibucani, jud. Neamț). Sondaj de informare efectuat pe locul de descoperire al colierului în formă de coroană, publicat în *Dacia*, XIII, de autorii săpăturii. În afara materialelor bastarne, au fost descoperite urme ale unor locuri datînd de la sfârșitul epocii bronzului (cultura Noua), din hallstattul timpuriu și tîrziu, din secolul al VI-lea e.n. și probabil din secolul X (cultura Dridu) (Institutul de arheologie, Mircea Babeș, în colaborare cu Muzeul din Tg.-Neamț, I. Untaru).

70. *Locusteni* (com. Daneți, jud. Dolj). S-au efectuat săpături de salvare într-*on*ecro polă daco-romană, secolele II—III e.n. și s-au dezvelit 20 de morminte de incinerare. Săpăturile vor continua (Centrul de istorie al Academiei, Gh. Popilian, în colaborare cu Muzeul Olteniei, Craiova).

71. *Sltrciu* (com. Hotaru Crasnei, jud. Sălaj). Cercetările s-au efectuat pe dealul numit „Cetățeaua”, aflat la circa 5 km SE de centrul satului. S-au executat două secțiuni, una pe partea de nord a dealului, iar cealaltă pe latura de vest, ambele secțiuni pe terasele superioare ale dealului. Materialul provenit din cele două secțiuni, aproape exclusiv material ceramic arată că este vorba de o mică așezare dacică întărită, probabil contemporană cu Dacia romană (Institutul de istorie și arheologie Cluj, Eugen Chirilă, Muzeul din Zalău, Vasile Lucăcel și Ștefan Simoc).

72. *Șiria* (jud. Arad). În capătul estic al hotarului comunei, pe o pantă de deal, la locul numit „Jitei”, s-au salvat numeroase piese de ceramică cenușie lucrate la roată și altele din pastă grosolană, făcute cu mîna, aparținînd unei așezări dacice din secolele II—III e.n. În apropiere au fost distruse mai multe morminte de înhumare, databile prin ceramică și un inel de tîmplă cu capătul terminat în formă de S în secolul XII (Muzeul județean Arad, Egon Dörner).

73. *Zvorște* (jud. Suceava). S-a descoperit o necropolă de incinerare care poate fi datată cu probabilitate în secolele II—III e.n. S-au găsit 10 morminte de incinerare, din care șapte în urne cu capac. Într-un mormînt resturile osteologice erau acoperite cu fragmente ceramice, iar în alte două morminte resturile osteologice erau puse direct pe sol. Unele urne sînt arse secundar. Tot în același loc s-au putut observa alte două niveluri de locuire, primul reprezentat printr-un bordei din secolul al X-lea, iar al doilea prin urme sporadice de cultură medievală din secolele XVI—XVII (Muzeul din Suceava, Mircea Ignat).

74. *Obreja* (com. Mihalț, jud. Alba). În continuarea explorării din anii 1967—1968, între 12 și 30 august s-a dezvelit mai departe cimitirul de incinerare autohton, descoperindu-se alte 25 de morminte, toate de incinerare, cu care totalul mormintelor dezgropate în acest cimitir se ridică la 117.

Dintre cele 25 de morminte găsite în acest an, un număr de 19 sînt cu urnă, iar șase fără urnă, resturile arderii fiind așezate direct pe fundul unei gropițe ovale, simplu scobită în pămînt.

Obiecte de inventar s-au descoperit în 14 morminte: patru fibule de tip roman, două brățări din fir simplu de bronz, o ramă de metal de la o oglindă circulară etc.

În așezarea autohtonă de care depindea cimitirul, situată la numai 50 m spre SE, s-au săpat cinci secțiuni, descoperindu-se (în stratul de cultură) ceramică romană provincială în asociere cu olărie dacică primitivă (inclusiv o ceașcă-afumătoare), o fibulă de fier de tipul cu piciorul întors pe dedesubt (secolul III) și un bordei cu ceramică databilă (cu aproximație) în secolul al IX-lea.

Ritul de înmormîntare și practicile funerare observate, prezența în așezare și în unele morminte a ceramicii primitive dacice împreună cu cea romană, întregul facies cultural confirmă concluzia că la Obreja avem de-a face *nu* cu coloniști romani, ci cu o comunitate de populație dacică, ce trăia, cel puțin în preajma anului 200, sub ocupația romană, pe teritoriul afectat legiunii XIII Gemina, cu sediul la Apulum (Institutul de istorie și arheologie Cluj, D. Protase).

75. *Medieșu-Aurit* (jud. Satu-Mare). Au fost continuate săpăturile în zona necropolei, la punctul numit „La Leșu”. În total au fost dezvelite (în cursul săpăturilor din această necropolă) 74 de morminte de incinerare, în urnă și în gropi simple, majoritatea aparținînd secolelor III—IV, precum și cîteva morminte aparținînd culturii Suci de Sus și probabil culturii Cotofeni (?). Necropola a fost epuizată (Muzeul de istorie din Satu-Mare, Tiberiu Bader, în colaborare cu Muzeul de istorie Cluj, Hadrian Daicovicu, și cu Muzeul din Oradea, Sever Dumitrașcu).

76. *Mătăsaru* (com. Mătăsaru, jud. Dîmbovița). Săpăturile din anul 1969 au continuat pe cele din anii 1962—1968. În această campanie s-au săpat cinci secțiuni, identificîndu-se urme

arheologice aparținând primei epoci a fierului (cultura Basarabi), secolelor II—III e.n. și epocii feudale (secolele XVII—XVIII).

Din cele patru bordeie descoperite (unul hallstattian, unul din secolele II—III e.n. și două feudale), două locuințe de suprafață, două cuptoare de copt pline, trei vetre de foc în aer liber și 31 de gropi de provizii — toate aparținând secolelor II—III e.n. — s-a recoltat un interesant material arheologic.

S-au făcut observații stratigrafice interesante surprinzându-se suprapuneri de complexe aparținând celor două niveluri de locuire din secolele II—III (notate Mts. III₁ și Mts III₂) și cu privire la sistemul de construcție a locuințelor de suprafață și a cuptoarelor de bucătărie.

Așezarea aparține populației autohtone dacice din timpul stăpînirii romane în Dacia, constatîndu-se peste tot influența romană (Institutul de arheologie, Gh. Bichir, în colaborare cu Muzeul județean Dîmbovița).

77. *Dragomirești* (com. Dragomirești, jud. Neamț). A fost practicat un sondaj în punctul „Siliște”, fiind descoperit un nivel de locuire carpică (Muzeul din Piatra-Neamț, Ștefan Cucuș, în colaborare cu Institutul pedagogic Bacău, Ion Mitrea).

78. *Rîmnicelu* (jud. Brăila). S-au continuat săpăturile pe popina — teli, situată în lunca Buzăului, descoperindu-se materiale arheologice (ceramică, obiecte litice și de os, precum și un bogat material faunistic) aparținând culturii Cernavoda I, Cucuteni B și Gumelnița. De asemenea s-au descoperit încă 12 morminte de înhumăție, în total 18 cu cele din 1968 cu inventar funerar, dintre care unele obiecte de podoabă sînt lucrute din aur. Mormintele aparțin perioadei timpurii a migrațiilor, probabil secolul al III-lea e.n. (Muzeul din Brăila, N. Harțuchi și F. Anastasiu).

III. EPOCA GRECO-ROMANĂ

79. *Histria* (jud. Constanța).

Sectorul C. S-a efectuat o secțiune în centrul cetății pentru a verifica stratigrafia în vederea unor săpături de mai mare amploare. S-au identificat niveluri de locuire din secolul al VII-lea î.e.n. pînă în secolul al IV-lea e.n., săpătura nefiind încă epuizată. De o importanță deosebită este un mare edificiu de epocă creștină (secolul al VI-lea e.n.), asupra destinației căruia săpăturile viitoare vor aduce probabil clarificările necesare.

Sectorul Z. În acest an, în sectorul zidului roman Z s-a definitivat degajarea edificiului din secolul al III-lea e.n., reprezentînd o parte dintr-un complex mai extins de construcții. Cronologia acestui edificiu s-a stabilit pe baza stratigrafiei, a monedelor și a materialelor ceramice. Funcțiunea sa însă nu a putut fi încă determinată, deoarece în interiorul său se află șase „vetre” circulare, cu diametrul de circa 3 m fiecare, construite din lut ars la nivelul podelelor și arse la roșu. Felul în care sînt construite ca și amploarea lor, în cadrul edificiului ocupînd aproape jumătate din spațiul repartizat în cinci încăperi, sînt particularități care îngreunează determinarea lor funcțională. Este posibil ca studiul amănunțit al obiectelor descoperite în jurul lor să furnizeze date suplimentare.

În același timp s-a efectuat un sondaj, orientat nord-sud, pe latura de est a suprafeței cercetate în ultimii cinci ani, în scopul stabilirii stratigrafiei depunerilor de locuire mai puțin cunoscute în suprafața de la vest de zidul de apărare elenistic și zidul roman Z. Sub stratul roman s-a constatat aci existența unor depuneri din epoca greacă. Nu s-a putut stabili care sînt cele mai vechi urme de locuire, deoarece pînza freatică înecă stratul aparținînd secolelor V—IV î.e.n., din care totuși s-au reperat două niveluri între 3,50—4 m adîncime. Au urmat apoi trei niveluri elenistice, documentate prin resturi de locuințe.

În aceeași perioadă de timp s-au efectuat alte două sondaje, în scopul verificării unor profile electromagnetice, efectuate în cadrul colaborării dintre Institutul de arheologie și

Institutul de proiectări hidroenergetice, conduse de ing. Gh. Merkler, cu scopul determinării, pe baza acestor noi metode, a complexelor arheologice ce scapă simplei observații. Unul din sondaje s-a efectuat în sectorul Z_2 cu sigla S_{13} și altul pe latura de sud a platoului purtând sigla S_0 , ambele cu dimensiunile de $20 \times 1,25$ m.

Necropolă. S-au făcut cercetări pe limita nord-vestică a necropolei, pornind de la fotografiile aeriene, recent studiate (Institutul de arheologie, Em. Condurachi și colaboratorii, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România și Muzeul din Constanța, C. Scorpan).

80. *Sarinasuf* (com. Murighiol, jud. Tulcea). S-a continuat cercetarea așezării greco-indigene, descoperindu-se două semibordeie suprapuse, datînd din veacul al VI-lea. S-a săpat încă un tumul și s-au făcut sondaje într-o așezare hallstattiană timpurie (Institutul de arheologie, Petre Alexandrescu).

81. *Corbul* (jud. Constanța). În luna noiembrie s-au executat săpături de salvare în punctul „La lutărie”. S-au surprins morminte de înhumăție cu inventar ceramic grecesc din secolul al V-lea î.e.n. (Muzeul de arheologie Constanța, M. Bucovală și M. Irimia).

82. *Sucidava* (com. Celei-Corabia, jud. Olt). Săpături în continuarea campaniilor anterioare în: 1. *Necropola plană romană* de la nord de orașul antic, unde s-au descoperit circa 60 de morminte de incinerăție și înhumăție, din secolele II–IV e.n. Din inventarul acestor morminte, semnalăm, printre altele, două pahare de sticlă databile în secolul al IV-lea și patru fibule de bronz de tipul cu „capete de ceapă”, dintre care una aurită. 2. *Cetățuia romano-bizantină* unde s-a urmărit zidul ei de sud, între „fîntina secretă” și colțul de sud-est. S-au redzevelit restaurat și consolidat: colțul de nord-vest al cetățuiei, bazilica creștină, latura de nord a cetățuiei și „fîntina secretă”. S-au realizat importante descoperiri ceramice și numismatice. 3. *Portalul podului lui Constantin cel Mare* a fost total dezvelit, consolidat și restaurat (Colectivul condus de D. Tudor, în colaborare cu Muzeul din Corabia, Marcel Ghigheanu; Centrul de istorie, filologie și etnografie al Academiei, Craiova, Gh. Popilian și Oct. Toropu, cu Muzeul din Călărași, C. Petolescu, și Muzeul din Ploiești, Oct. Onea).

83. *Arutela-Bivolari* (oraș Călimănești, jud. Vâlcea). S-a continuat degajarea și restaurarea construcțiilor din interiorul castrului (două barăci și *basilica castrensă*). La est de centru s-a dezvelit o porțiune din drumul roman al Oltului, lat de 6 m, frumos pavat cu lespezi și dotat cu trotuare (Colectivul condus de D. Tudor; Institutul de arheologie, Gh. Poenaru-Bordea, în colaborare cu Muzeul militar central, Cristian Vlădescu).

84. *Veșel* (jud. Hunedoara). S-au continuat lucrările la amfiteatrul militar (*amphiteatrum castrensă*), descoperit în anul 1968, dezvelindu-se integral și s-a evacuat pămîntul din arena acestuia. Elemente noi, față de cele apărute în anul 1968, nu s-au sesizat.

Dintre materialele rezultate din săpătură menționăm câteva virfuri de săgeți, lame de cuțit, fragmente de lorica, precum și câteva monede emise de următorii împărați: *Nerva* 1 (Coh², 567), bronz mijlociu; *Commodus* 1 (Coh², 79), bronz mare; *Caracalla* 1 (Mionnet, 191); *Severus Alexander* 1 (Coh², 71); denar, *Iulia Mamaea* (Coh², 20), bronz mic (Muzeul județean Deva, Oct. Floca, Gh. Lazin și I. Andrițoiu).

85. *Barboși* (jud. Galați). Săpături arheologice întreprinse în incinta castrului roman Tirighina-Barboși. Săpăturile sînt în continuare. S-au descoperit trei bordeie daco-romane, precum și câteva morminte de înhumăție și incinerăție (Muzeul de istorie Galați, I. T. Dragomir în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie Iași, S. Sanie și C. Vasilescu).

86. *Romula* (satul Reșca, com. Dobrosloveni, jud. Olt). S-a lucrat în următoarele secțiuni:

a) *Sectorul necropolei plane*. În continuare s-au făcut noi secțiuni, descoperindu-se circa 20 de morminte de incinerăție și înhumăție, între care și un cavou. Mult material ceramic și

numismatic din secolele II—III, precum și interesante practici funerare. S-a secționat de asemenea și șoseaua romană a Oltului, obținându-se un interesant profil al ei.

b) *Sectorul zidului lui Filip Arabul*. S-a urmărit spre vest temelia acestui zid pe o lungime de 97 m, obținându-se date prețioase în privința sistemului de fortificare a Romulei în 248 e.n. În construcție s-au găsit multe fragmente de stele funerare romane, luate din cimitirul plan; lucrul pare a fi făcut în grabă și sub amenințarea invaziei gotice. În jurul cuptoarelor dezvelite anul trecut au fost găsite mai multe gropi de gunoaie, care au dat un bogat material ceramic și alte obiecte. Săpăturile au putut preciza și colțul de nord-est al centurii de ziduri a lui Filip Arabul.

c) *Sectorul „Dealul Morii”*. În continuarea săpăturilor din anul trecut s-au căutat — dar fără rezultat — urmele castrului roman semnalat de Marsigli în acest punct. Au fost găsite urme de clădiri civile romane și diferite obiecte. Sub stratul roman există o interesantă așezare de tip „Sălcuta”, cu bordeie, vetre, material ceramic foarte bogat etc.

d) *Sectorul fortificației civile centrale a Romulei*. S-a identificat, secționat și urmărit zidul de nord. Lângă el s-au dezvelit și consolidat temeliiile unei case romane în care se descoperise mult material ceramic. În această zonă s-a aflat un basoreliev din marmură cu o reprezentare feminină și o dedicație epigrafică — se pare — cu totul necunoscută. Semnalăm și descoperirea în apele riului Teslui a unei cărămizi cu grafit grecesc din care rezultă că Arrius Antonius, fost guvernator al Daciei, pleacă în aceeași calitate în provincia Dalmația, ceea ce nu se știa până acum.

e) *Sectorul necropolei tumulare de la sud de orașul Romula*. Regiune amenințată de distrugerile provocate de lucrările agricole. Au fost secționati trei tumuli. Mormintele lor centrale erau toate profanate. S-a aflat un sarcofag de calcar, în parte distrus. În mantaua movilelor și între ele s-au descoperit morminte secundare, destul de sărace ca material (Colectiv condus de D. Tudor; Institutul de arheologie, Gh. Poenaru-Bordea și Mircea Babeș, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, Val. Leahu; cu Muzeul militar central, Cr. Vlădescu; cu Muzeul din Caracal, St. Chițu; Centrul de istorie, filologie și etnografie al Academiei din Craiova, Gh. Popilian; cu Muzeul din Piatra-Neamț, Virgil Brliba).

87. *Jidava* (orașul Cîmpulung-Muscel, jud. Argeș). S-a lucrat la dezvelirea încăperilor de pe latura de vest a praetoriului și s-a cercetat zona interioară din fața porții *decumana*. În același timp s-au făcut consolidări la zidurile dezvelite de la *praetorium*. Paralel cu săpăturile, s-a lucrat la organizarea unui muzeu a castrului și al *limes*-ului transalutan, ce se va deschide într-una din clădirile care se află în incinta castrului (Institutul de arheologie, Em. Popescu, în colaborare cu Muzeul din Pitești, Eugenia Popescu și Petre Lucian).

88. *Slăveni* (com. Gostavăț, jud. Olt). Au fost atacate următoarele obiective: 1. „*Sala sacră*” a *praetoriului*, în care s-au aflat multe fragmente epigrafice. 2. *Praetentura dextra* din castru, unde s-au precizat și dezvelit parțial patru mari barăci pentru adăpostirea soldaților. 3. *Liziera nordică a așezării civile*, unde s-a recoltat un bogat material ceramic și numismatic. Cea mai importantă descoperire epigrafică o formează o placă de marmură cu o închinare pentru Septimus Severus și fiii săi, pusă cu ocazia inaugurării unei *basilica castrensis* (205 e.n.) (Colectivul: D. Tudor, responsabil, și Gh. Popilian, M. Vechilu, Oct. Onea din Craiova).

89. *Bumbești-Jiu* (jud. Gorj). Au fost începute cercetările arheologice la termele aflate la 40 m sud de castrul de piatră. S-a degajat parțial hipocaustul și o încăpere adiacentă, cu podea de lut ars la roșu. Se remarcă utilizarea tuburilor groase de lut cu picior-suport și a *tegulae*-lor *mamatae* la alcătuirea plafonului hipocaustului. Printre ruinele unei construcții de la sud de terme au fost găsite cărămizi cu ștampila cohorței a patra *Cypria* (Institutul de arheologie, Expectatus Bujor, în colaborare cu Muzeul județean Gorj).

90. *Dalboșeț* (jud. Caraș-Severin). În locul numit „Dragomireana”, pe malul stîng al Nerei, unde în literatura de specialitate mai veche figura o așezare militară romană sau chiar un castru

de dimensiuni reduse, în luna septembrie s-au întreprins săpături arheologice, obținându-se rezultate noi, sigure, care infirmă categoric cunoștințele noastre anterioare despre natura acestui obiectiv arheologic. Astfel, s-a putut stabili cu certitudine că ruinele semnalate în locul respectiv nu sînt ale unei așezări cu caracter militar sau ale unui castru roman, ci sînt vestigiile unei impunătoare *villa rustica* (circa 80 × 80), construită din piatră legată cu lut sau cu mortar de var și acoperită cu țigle. Se pare că aici avem de-a face cu cea mai mare și cea mai frumoasă fermă agricolă rurală cunoscută pînă acum în Dacia romană (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, D. Protase, în colaborare cu Muzeul județean din Reșița).

91. *Ghirbom* (com. Berghiu, jud. Alba). La locul numit „Capul șesului”, într-o așezare romană precizată cu ocazia unui sondaj efectuat în 1967, au fost inițiate săpături arheologice cu scopul de a stabili caracterul așezării și, mai ales, pentru a descoperi necropola semnalată deseori de locuitorii satului. Cu acest prilej a fost dezvelită parțial o construcție romană din cărămidă și piatră cu mortar, aparținînd, probabil, unei *villa rustica*. În imediata apropiere a construcției s-a găsit o monedă de argint emisă în timpul lui *Hadrian* (117—138 e.n.). Materialul recoltat constă din extrem de multe fragmente ceramice romane, cărămizi (unele șampilate), țigle, obiecte de fier, elemente de hipocaust.

Cercetările s-au extins și în împrejurimile așezării, pentru precizarea necropolei. Cu această ocazie au fost scoase la iveală urmele unor locuințe construite din piatră de riu și mortar. Materialul scos de aici, extrem de puțin și nesemnificativ, nu a permis deocamdată datarea precisă a așezării (Muzeul județean Alba-Iulia, I. Al. Aldea și V. Moga, în colaborare cu Institutul de antropologie, Wanda Wolski și Dardu Nicolăescu-Plopșor).

92. *Bologa* (com. Poieni, jud. Cluj). Săpăturile au continuat în castru, cercetîndu-se jumătatea de vest din *praetentura*. Au fost delimitate clădirile de la vest de praetorium și barăcile. A continuat dezvelirea praetoriului. În afara castrului a fost cercetată parțial baia romană (Institutul de istorie și arheologie Cluj, Eugen Chirilă și Nicolae Gudea).

93. *Teregova* (jud. Caraș-Severin). A fost executat un sondaj de verificare pe locul numit „La Hideg”. S-a constatat existența unui castru roman cu două faze de construcție (Institutul de istorie și arheologie Cluj, N. Gudea, în colaborare cu Muzeul din Reșița).

94. *Jupa-Tibiscum* (or. Caransebeș, jud. Caraș-Severin). Săpăturile executate în cursul anului 1969 au atacat deopotrivă așezarea civilă și castrul Tibiscum. În așezarea civilă au fost dezvelite trei clădiri și o porțiune din drumul principal care străbătea așezarea. La castru s-a continuat dezvelirea complexului de clădiri din colțul nord-vestic, inclusiv a doua parte de pe latura de nord, care a fost blocată într-o perioadă.

Cercetările viitoare vor urmări lămurirea problemelor legate de acest complex (Muzeul Banatului, Marius Moga).

95. *Berzovia* (jud. Caraș-Severin). Au fost executate două sondaje în *praetorium* și unul în valul de pămînt al castrului, evidențiindu-se refacerea fortificației și existența a două niveluri din epoca romană, indicînd folosirea îndelungată a acestuia (Muzeul Banatului, M. Moga și Florin Medeț).

96. *Buciumi* (jud. Sălaj). Continînd săpăturile la castrul roman din această localitate, s-a dezvelit în continuare baraca nr. 2, identificîndu-se mai multe faze de construcție. În spatele *praetoriului* a fost dezvelită, parțial, o platformă pietruită, al cărei scop urmează să fie precizat în cursul săpăturilor viitoare. S-a mai executat o secțiune în colțul de SV al castrului, cu scopul de a dezveli turnul de aici.

Săpăturile au scos la iveală un foarte bogat și variat material arheologic, printre care vîrfuri de lănci, un pumnal din fier, obiecte mărunte din bronz și fier, două statuete (una din bronz și alta din lut), monede de argint și bronz, precum și foarte multe fragmente ceramice, din care multe vase întregibile (Institutul de istorie și arheologie Cluj, Eugen Chirilă și Nicolae Gudea; Muzeul de istorie Cluj, C. Pop, Muzeul din Zalău, Vasile Lucăcel și Ștefan Simoc).

97. *Rîșnov* (jud. Brașov). În hotarul orașului Rîșnov, în apropiere de riul Bîrsa, pe locul denumit „Grădiște”, se află un castru roman. Prin săpăturile efectuate aici s-au constatat două faze de construcție, și anume: prima fază — castru de pământ cu val și șanț; a doua fază — castru de piatră ale cărui laturi au dimensiunile 118×124 m (laturile de SV și respectiv NE mai scurte, iar cele de NV și respectiv SE mai lungi). Zidul de incintă, avînd grosimea medie de 1,80m, este construit din piatră cu mortar. În spatele zidului se ridică un *agger* din pământ bătut. În fața zidului de incintă, pe latura de NE, s-au surprins trei șanțuri de apărare, adîncimea și lățimea lor descrescînd spre exterior. În interiorul incintei au fost urmărite laturile a patru clădiri, dintre care una era, probabil, baia castrului.

S-a dezvelit poarta de pe latura de SE flancată de două turnuri, un turn al porții de pe latura de SV și turnul din colțul sudic. Turnurile porților sînt adosate zidului de incintă, care constituie partea lor din față. Colțurile castrului sînt rotunjite, în interiorul lor fiind plasate turnuri mici, pătrate.

Materialul arheologic corespunzînd celor două faze de construcție a castrului este preponderent roman. Din materialul caracteristic menționăm: o statueta din lut ars a zeiței Venus, o monedă de la împăratul Nerva, cîteva fragmente de *terra sigillata*, ceramică provincial romană, arme. În ambele straturi, la același nivel și în aceleași condiții, a apărut, în proporții mai reduse, ceramică dacică, inclusiv cîteva cești fragmentare. Săpăturile vor continua (Institutul de istorie și arheologie Cluj, N. Gudea; Muzeul de istorie Cluj, I. Mitrofan și T. Soroceanu; Muzeul județean Brașov, I. Pop).

98. *Olteni* (jud. Covasna). Au continuat săpăturile la castrul roman; în colțul nord-vestic al castrului, în stratul roman, au fost găsite fragmente de vase dacice. Pe latura sudică au fost dezvelite resturile porții. A fost descoperit un bogat material ceramic și monede (Muzeul din Sf. Gheorghe, Z. Székely).

99. *Constanța-Tomis*. Ca și în anii precedenți, s-a lucrat la salvarea materialelor arheologice apărute pe teritoriul orașului. În zona industrială Palas au fost cercetate morminte de epocă romană și romano-bizantină (Muzeul de arheologie Constanța, M. Bucovală).

100. *Mîrleanu* (jud. Constanța). În 1969 a început campania de cercetare a fortificației romane de la punctul „Musait”, identificată de curînd cu antica Sacidava. În două puncte s-au trasat secțiuni de control. Au fost surprinse ultimele niveluri de locuire ale fortificației (Muzeul de arheologie Constanța, C. Scorpan, C. Clrjan).

101. *Turda* (jud. Cluj). Între 11 și 29 august s-au efectuat săpături în cuprinsul uneia din necropolele romane ale Potaissei, ce se află la marginea de sud a orașului actual, în apropierea cazărnilor și în incinta uzinei de apă din vecinătate. În spațiul explorat (circa 200 m²) s-au descoperit în total opt morminte de tip roman, dintre care șase de înhumăție și două de incinerăție.

Mormintele de înhumăție, toate deranjate și jefuite, erau orientate N—S sau V—E (cu mici devieri) și prevăzute cu sarcofage monumentale de piatră. Obiecte de inventar nu s-au găsit.

Cît privește cele două morminte de incinerăție, precizăm că oasele calcinate, într-un caz, erau depuse într-o cutie dreptunghiulară de cărămizi (fără nici un fel de liant), acoperită cu trei țelipe pedale așezate orizontal, iar în celălalt caz resturile incinerării erau așezate într-o mică cutie de piatră, avînd drept capac o lespede. Ambele morminte erau orientate cu lungimea pe direcția N—S. Ca inventar, în primul mormînt s-au aflat patru cuie de fier, o spatulă de bronz și o plăcuță de ardezie, iar în al doilea o fibulă romană de argint aurit și o monedă de bronz, probabil de la Commodus (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, D. Protase, în colaborare cu Muzeul de istorie din Turda, Z. Milea).

102. *Moigrad* (com. Mîrșid, jud. Sălaj). A fost cercetată porțiunea cuprinsă între Porolisum (capătul de sud al valului) și șoseaua națională. Dintre numeroasele turnuri presupuse a fi

existat pe teren s-au confirmat doar trei. Unul dintre ele a fost cercetat în întregime (Institutul de istorie și arheologie Cluj, Nicolae Gudea, în colaborare cu Muzeul din Zalău).

103. *Tropaeum Traiani* (com. Adamclisi, jud. Constanța). S-a săpat în cetatea Tropaeum, în șase sectoare: 1. *Sectorul porții de est*, unde s-au dezvelit aproape în întregime ruinele unui mare magazin și ale unei clădiri de locuit din secolul al VI-lea; 2. *Sectorul laturii de est*, în care s-au dezvelit parțial ruinele unei clădiri din secolul al VI-lea; 3. *Sectorul laturii de nord* — dezvelirea parțială a unei clădiri din secolul al VI-lea; 4, 5, 6, *Sectoarele dinspre latura de S a cetății*. S-au dezvelit parțial ruinele unor clădiri din secolul al VI-lea e.n. și ale unui turn de apărare. S-a efectuat un sondaj în exterior, perpendicular pe zidul cetății (Institutul de arheologie, I. Barnea, Al. Barnea, Ioana Bogdan-Cătănicu, Mihai Sâmpetru, în colaborare cu Muzeul de arheologie din Constanța, Maria Munteanu, M. Irimia și Radu Ocheșanu și cu D.M.I.).

104. *Jurilovca-Argamum* (jud. Tulcea). S-au continuat cercetările în sectorul I, situat pe faleza de nord-est a citadelei romano-bizantine, degajându-se în continuare o parte dintr-o curtină a zidului de apărare și un bastion, împreună cu complexele de locuire din epoca romană, anterioare construirii zidului. În același timp s-a început redegajarea bazilicii mari cu trei nave, pentru a se face conexiunea cu nivelurile construcțiilor descoperite de noi, mai ales stabilirea raportului stratigrafic între nivelurile acestora și cele din săpăturile vechi (Institutul de arheologie, Maria Coja, în colaborare cu Muzeul Deltei din Tulcea, Simion Gavrilă).

IV. EPOCA FEUDALĂ TIMPURIE ȘI DEZVOLTATĂ

105. *Filipești* (com. Găiseanca, jud. Brăila). S-a executat o săpătură de salvare și verificare într-o așezare aparținând culturii Sîntana de Mureș-Cerneahov și în zona unei necropole distrusă în întregime de lucrările agricole. Au fost descoperite resturile a două morminte de înhumăție, care probabil aparțin secolului III e.n. (Muzeul din Brăila, I. Mihăilescu).

106. *Valea Seacă* (com. Tătărani, jud. Vaslui). Au fost continuate săpăturile în așezarea de tip Sîntana de Mureș, în interiorul căreia au fost descoperite două noi bordeie amenajate ca ateliere de lucrat piepteni din corn de cerb, de tipul celor formați din trei plăci suprapuse prinse în nituri metalice. O caracteristică a acestor bordeie-ateliere este adîncirea lor relativ mare (1,80 m), cît și prezența în interior a unei gropi-scaun de lucru, comună pentru mai mulți lucrători. În ambele ateliere materia primă, cornul de cerb, în toate fazele de lucru este bogat reprezentată alături de niturile metalice pregătite pentru montarea pieptenilor. Menționăm și fragmente ceramice provenind de la vase lucrate cu mina și la roată. Printre cele lucrate cu mina se întîlesc adesea unele provenind de la vase cunoscute sub numele de ceașcă dacică, cu toartă și fără toartă (Muzeul din Birlad, V. Palade, Nicoleta Ciucă și M. Vătafu).

107. *Arad* (jud. Arad). Pe terenul sportiv al liceului „Ion Slavici” s-a descoperit, cu ocazia săpării unei gropi, un mormînt de incinerăție în urnă. În vasul lucrat cu roata, avînd forma unei căni mari, s-au găsit oase umane calcinate și o fibulă de bronz, cu urme de fier puternic oxidat (de la un cuțit?). Fibula și forma vasului datează descoperirea în a doua jumătate a secolului IV e.n. (Muzeul județean Arad, Egon Dörner).

108. *Bogdănești* (jud. Vaslui). Au fost continuate săpăturile în necropola de tip Sîntana de Mureș, unde au fost identificate și cercetate 16 noi morminte, din care 11 de înhumăție și cinci de incinerăție (cu urne și fără urne). Astfel, numărul mormintelor cercetate în necropolă se ridică la 99, din care 54 de înhumăție și 45 de incinerăție. A mai fost identificat și cercetat un bordei, al treilea la număr, aparținînd unei așezări din secolul al X-lea e.n. și care suprapune necropola (Muzeul din Birlad, V. Palade, Nicoleta Ciucă și M. Vătafu).

109. *Scheia-Siliștea* (com. Scheia, jud. Suceava). Săpăturile de la Scheia au scos la iveală două locuințe de suprafață aparținînd culturii Sîntana de Mureș, precum și o locuință medievală, care poate fi datată în secolele XV—XVI.

În același loc, între 0,80 și 1,30 m adâncime, s-au găsit urme sporadice de locuire aparținând culturii Noua, reprezentată prin fragmente ceramice și un ac de bronz. Tot în această secțiune s-au descoperit câteva fragmente ceramice izolate, aparținând culturii amforelor sferice (Muzeu din Suceava, Gr. Foiț și Mircea Ignat).

110. *Dodești* (com. Vișoara, jud. Vaslui). S-au continuat cercetările în așezarea din secolele IV—V e.n., precum și în așezarea din secolele VIII—IX e.n. de pe același loc. S-au descoperit patru locuințe și un cuptor de ars oale și mai multe gropi de provizii din secolele IV—V e.n., precum și șase locuințe-bordei și trei cuptoare de copt pline din secolele VIII—IX e.n. S-au mai descoperit și resturile a trei locuințe neolitice din faza Stoicani-Aldești (Institutul de istorie și arheologie din Iași, Dan Gh. Teodor, A. Nițu, Gh. Coman, C. Bloșiu, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România).

111. *Apahida* (jud. Cluj). În toamna anului 1968, cu prilejul unor lucrări edilitare în vatra comunei, în punctul unde șoseaua națională care vine de la Cluj se bifurcă spre Mociu și Gherla, s-a descoperit în stratul de prundiș aluvionar, la o adâncime de 1,60—1,70 m, o cantitate de circa 900 g obiecte de aur (în general piese de harnașament). În luna mai 1969 s-a efectuat în acel loc o săpătură de control, stabilindu-se cu certitudine că în locul amintit fusese un mormânt de înhumăție, înzestrat cu un inventar excepțional. Astfel, scheletul defunctului (un bărbat înalt de aproape 2 m) a fost așezat pe spate, cu capul la vest și picioarele întinse spre est, într-un coșciug de lemn. Partea superioară a corpului (unde s-au aflat obiectele de aur), inclusiv bazinul, s-au distrus cu prilejul lucrărilor edilitare. În săpătura de control s-au dezvelit deci numai oasele membrilor inferioare, foarte rău conservate, iar ca piese de inventar s-au aflat aproximativ 2 kg obiecte de aur împodobite cu almandine (cataramă, aplici, rozete, doi vulturi, tuburi, mărgelă etc.), majoritatea așezate la virful picioarelor defunctului. În afară de obiectele de aur, în mormânt s-au mai descoperit și alte piese de harnașament din fier sau argint, dintre care amintim: o spadă (*spatha*), pusă lângă piciorul drept, un călcii de lance îmbrăcat în aur (lângă piciorul stâng), un vas de sticlă și fragmente dintr-un alt vas de bronz, piese de zăbală și fragmente de fier, provenite probabil de la o șă.

Obiectele de aur, de o remarcabilă valoare istorică și artistică, ca și restul inventarului funerar se păstrează, împreună cu piesele din primul lot, în colecțiile Muzeului de istorie Cluj.

Acest mormânt, situat la 400 m distanță de cunoscutul mormânt al lui Omharus, se datează în a doua jumătate a secolului al V-lea și aparține unei căpetenii ostrogote sau gepide (Institutul de istorie și arheologie Cluj, K. Horedt, D. Protase, Muzeul de istorie Cluj, St. Matei).

112. *Rușii-Mănăstioara* (com. Udești, jud. Suceava). S-au continuat săpăturile începute în anul 1967, în altă zonă a așezării. În secțiunea trasată (50 × 1,50 m) au fost surprinse patru niveluri de locuire. Primul este reprezentat printr-o locuință de suprafață din neoliticul mijlociu (cultura Precucuteni), în care s-au găsit unelte de piatră și silex, fragmente ceramice, idoli. Al doilea nivel de locuire este reprezentat printr-o apreciabilă cantitate de fragmente ceramice, lucrată la mină, din care unele au suprafețele negre, cu buza fațetată. Acest nivel de locuire se încadrează în cultura Poienești-Lukașevca (latène II). Pe lângă acestea s-a mai descoperit o locuință de suprafață aparținând culturii Sintana de Mureș. Ultimul nivel se datează în secolul al VI-lea e.n., fiind reprezentat printr-un bordei, pe a cărui vatră s-au găsit numeroase fragmente ceramice (Muzeul din Suceava, Mircea Ignat, în colaborare cu Institutul de arheologie, responsabil Mircea D. Matei).

113. *Băceni* (com. Cucuteni, jud. Iași). S-au continuat săpăturile din așezarea prefeudală de la punctul „Dîmbul lui Pletosu”, dezvelindu-se cinci locuințe (trei bordei și două colibe), la care se adaugă resturi sporadice de tip Cucuteni A, un bordei geto-dacic (secolele I—II e.n.), o groapă cu materiale aparținând culturii Sintana de Mureș și un bordei feudal (secolul al XVI-lea) (Institutul de istorie și arheologie Iași, V. Spinei, în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei).

114. *Dinogeția-Garvân* (com. Jijila, jud. Tulcea). S-au continuat săpăturile în sectorul D, făcându-se sondaje în stratul romano-bizantin (secolele IV—VI). S-a reluat săpătura la poarta mică de vest a cetății, unde s-a efectuat un sondaj în straturile de depuneri din epoca romano-bizantină și romană (Institutul de arheologie, I. Barnea și Al. Barnea).

115. *Bratei* (jud. Sibiu). S-a lucrat în cimitirul nr. 1 de la Zăvoi și în cimitirul nr. 3 de la Rogoaze.

Cimitirul nr. 1 cuprinde morminte de incinerare, cele mai numeroase având groapa arsă; în număr mai redus sînt prezente și mormintele cu groapa nearsă și în formă de sticlă. În săpătura din acest an s-au întîlnit șase vetre situate lângă morminte sau acoperind numai în parte groapa. În cele mai numeroase cazuri, fragmentele ceramice ca și alte obiecte de inventar (fragmente din pahare de sticlă, mărgelile, cuțite de fier, fibule de bronz etc.) se găsesc în mușuroiul de pe gura gropilor.

În morminte s-au găsit trei monede romane de argint arse secundar: 1. Constantius II Caesar, din 328, bătută la Nicomedia.

2. Constantius II Aug., din 353, bătută la Sirmium.

3. Valens (ruptă ritual și lipsă un fragment), din anul 373, bătută în Antiohia.

Identificarea monedelor a fost făcută de B. Mitrea. Cimitirul aparține populației dacoromane din secolele IV—V.

Cimitirul nr. 3. S-au dezgropat 24 de morminte, numărul lor total fiind plin în prezent 298. Au inventar bogat, în special cataramă bizantine și fibule digitate și arme (săgeți, săbii). Cimitirul gepidic din secolele VI—VII cu morminte singulare și duble. Căii erau îngropați separat. Cimitirul a fost săpat în întregime, cu excepția unei fșii înguste care constituie deocamdată singurul drum de acces spre terenurile cultivate, și care urmează să fie explorată în 1970. În aprilie 1969, lucrătorii de la cariera de nisip au descoperit un grup de 3 morminte izolate, la distanță de aproximativ 200 m de la marginea vestică a cimitirului. Au fost salvate și luate de Muzeul din Mediaș. Au avut inventar bogat compus din mărgelile, fibule, cataramă, cercei, piepteni, vase. Unul dintre craniile este deformat. Mormintele aparțin fazei vechi a cimitirului (Institutul de arheologie, I. Nestor, Eugenia Zaharia și L. Bîrzu, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România și cu Muzeul din Bacău).

116. *Radovanu* (jud. Ilfov). Cu ocazia săpăturilor efectuate în 1969 la punctul „Pe Neguleasa”, au fost cercetate 11 morminte și două gropi din epoca feudalismului dezvoltat, o groapă și un bordei din epoca prefeudală (secolul VII). Căutînd limita de vest a așezărilor din epoca prefeudală și feudală timpurie, s-a dat și peste resturi din epoca neolitică, care se leagă de așezarea din imediata apropiere din punctul „La Muscalu” (Institutul de arheologie, Maria Comșa, în colaborare cu Muzeul de istorie din Oltenița).

117. *Izvorul* (jud. Ilfov). S-au săpat în continuare dezvelindu-se în total 73 de morminte, dintre care 58 de înmușcare și 15 de incinerare. Mormintele dezvelite continuă să formeze trei grupe diferite: a) cele cu orientarea V—E; b) cele cu orientarea N—S și c) cele chircite. Dintre acestea, cele din prima grupă sînt mai numeroase și au ca inventar: oale de lut, cuțit de fier, tub de os pentru ace, apoi mărgelile, inele, cercei, făcînd parte din obiecte de podoabă personale sau puse ca ofrandă. În mormintele de înmușcare se mai află ca ofrandă oase de ovine, galinacee, bovine, precum și ouă.

O mențiune aparte merită mormîntul M—285, în care s-a găsit pentru prima oară o secure de fier în mina dreaptă a scheletului, un vîrf de săgeată din fier și un ulcior de lut. E foarte probabil să aparțină unui conducător. Mormintele cu orientarea N—S, relativ puține, ne îndreaptă spre lumea sarmatică a secolelor III—IV.

Cele chircite sînt destul de rare și rămîne să le stabilim cronologia în etapa comunei primitive, ele fiind fără inventar (Institutul de arheologie, B. Mitrea, și Muzeul municipal Giurgiu, Mihai Ionescu).

118. *Cristur* (jud. Harghita). În hotarul orașului, în vale, la locul numit „Pîrlul Cetății”, a fost săpată o așezare din epoca prefeudală (secolul VIII e.n.). Au fost descoperite

opt bordeie cu vatră-pietrar, cu inventar ceramic lucrat cu mina și la roată. Lingă cuptorului unui bordei a fost descoperită jumătatea unei valve de tipar pentru turnarea bijuteriilor; piesa este de tip bizantin (Muzeul din Sf. Gheorghe, Z. Székely).

119. *Frățești* (jud. Ilfov). Au fost continuate cercetările începute în 1968, în necropola birituală de la Frățești, degajându-se încă zece morminte. Varianta predominantă o formează mormintele de incinerare, caracterizate prin depunerea oaselor umane calcinate în gropi simple și conținând, în mod frecvent, ca inventar un cuțit sau două din fier. Au mai fost recuperate două morminte de incinerare în vase și două morminte de înhumare (fără inventar). Descoperirilor de pînă acum li se mai adaugă o cataramă de fier și un cerceț de bronz, caracteristice secolului al VIII-lea, care fac de asemenea parte din inventarul mormintelor.

În urma săpăturilor au fost recuperate toate complexele care nu au fost distruse de lucrările ocazionale, astfel că cercetarea de salvare de la Frățești poate fi considerată încheiată (Institutul de arheologie, Suzana Dolinescu-Ferche, în colaborare cu Muzeul municipal din Giurgiu, M. Ionescu).

120. *Canlia* (com. Lipnița, jud. Constanța). La marginea de apus a satului Canlia, pe locul unei lutării, au început în toamna anului 1969 săpături în necropola prefeudală. S-au dezvelit șapte morminte de incinerare cu inventar și trei morminte de înhumare fără inventar. Din inventarul mormintelor de incinerare remarcăm cuțite, o cataramă, verigi de fier. Prin analogie cu cimitirile de la Galița, Castelu, Capul Viilor-Histria, Satu-Nou și Nalbant, acest cimitir poate fi datat în secolele VIII—IX (Institutul de arheologie, R. Harhoiu).

121. *Sibiu-Gușterița* (jud. Sibiu). În 1969 au fost continuate săpăturile arheologice în cimitirul de la „Flintna Rece” de pe hotarul suburbiei Gușterița, datat în secolele VIII—IX. În cursul campaniilor anterioare (1966—1968), au fost descoperite 44 morminte de incinerare. În 1969 au fost descoperite alte 26 de morminte; din suma totală de 70 morminte, 69 sînt de incinerare, de regulă cu urnă, iar unul de înhumare (Muzeul Brukenthal, Thomas Năgler).

122. *Grlia* (jud. Constanța). În perioada 9—27 mai, au fost continuate săpăturile în necropola feudal-timpurie. În această campanie au fost descoperite 10 morminte de incinerare și s-au putut fixa limitele necropolei. Prezența cerceților bizantini de argint asigură datarea necropolei în secolele VIII—IX e.n. În zona cercetată au mai fost descoperite trei morminte romane de incinerare, cu ardere pe loc, din care s-a recoltat inventar din secolele II—III e.n. Au fost surprinse și două gropi în care s-a descoperit material din epoca bronzului, încadrat în cultura Coșlogeni-Raskopanița (Muzeul de arheologie Constanța, R. Ocheșeanu).

123. *Bucov* (Municipiul Ploiești, jud. Prahova). În anul 1969 s-au continuat cercetările în așezarea din epoca feudală timpurie de la Bucov-Tioca. Au fost cercetate parțial încă trei locuințe de suprafață, alte trei construcții de suprafață (care nu au avut destinație de locuințe) și două bordeie.

Din epoca feudalismului dezvoltat, au fost cercetate parțial trei gropi și două bordeie (Institutul de arheologie, Maria Comșa).

124. *Epureni* (jud. Vaslui). Pe locul „izlazul comunal”, au continuat săpăturile în așezarea de tip „seliște” din secolele IX—X e.n. Au fost descoperite încă două locuințe-bordei, precum și un cuptor pentru redus minereul de fier, din aceeași epocă (Institutul de istorie și arheologie din Iași, Dan Gh. Teodor și G. Coman).

125. *Fundu Herții* (com. Cristinești, jud. Botoșani). S-au continuat săpăturile în așezarea întărită de tip horodiște de pe locul „La Redută”, obținându-se noi precizuni cu privire la sistemul de fortificație al acestei așezări, constituit din valuri cu palisadă și șanțuri de apărare. Cu acest prilej au fost cercetate și câteva complexe de locuire cu resturi ceramice din secolele VIII—X e.n., atît pe horodiște, cît și în imediata ei apropiere (Institutul de arheologie din

București, Institutul de istorie și arheologie Iași, M. Petrescu-Dimbovița, D. Teodor, V. Spinei și în colaborare cu Muzeul de istorie din Botoșani).

126. *Brășăuți* (com. Dumbrava Roșie, jud. Neamț). Prin săpăturile efectuate în curtea școlii din localitate și în apropiere, s-au descoperit trei bordeie din secolele IX—X și patru locuințe de suprafață din prima jumătate a secolului al XV-lea, toate conținând un bogat material ceramic și de fier (Institutul de istorie și arheologie Iași, V. Spinei, în colaborare cu Muzeul arheologic din Piatra-Neamț).

127. *Otlenești* (jud. Vaslui). S-au efectuat săpături de salvare de-a lungul pârului care străbate satul, afluent al Lohanului, prilej cu care s-au cercetat două bordeie aparținând secolelor XI—XII, având ca inventar mai ales ceramică, între care remarcăm numeroase căldări de lut (Institutul de arheologie și Institutul de istorie și arheologie Iași, V. Spinei).

128. *Dăblea* (jud. Cluj). Cercetările arheologice din anul 1969 au fost efectuate în patru sectoare diferite :

La incinta I s-a continuat secțiunea de pe latura de vest, constatându-se o succesiune stratigrafică clară a celor patru etape principale de fortificare : valul de pământ, palisada incendiată, valul cu birne putrezite și zidul de piatră.

La incinta a II-a s-a dezvelit aproape integral poarta, flancată de două turnuri a incintei de piatră, înregistrându-se două faze de construcție.

La incinta a III-a s-a dezvelit pe o lungime de 100 m zidul de pe latura de est. El avea fațadele din blocuri nefasonate și emplectonul din piatră sfărmată și pământ, fără urme de mortar. Grosimea zidului este de 3,20—3,80 m. Datarea lui în secolul al XII-lea este asigurată de repetate observații stratigrafice și material arheologic concludent. Probabil, în secolul al XIII-lea, la fațada exterioară s-a adăugat o altă fațadă, cu emplectonul legat de data aceasta cu mortar. În interiorul incintei, într-un strat de cultură gros de 1—1,50 m au fost înregistrate mai multe niveluri de locuință de suprafață și bordeie ce se eșalonează în timp între secolele IX și XIII. De asemenea, s-au dezvelit două pivnițe ale unei construcții din secolele XV—XVII.

La incinta a IV-a au fost dezvelite bordeie și locuințe de suprafață din secolele IX—X, precum și o biserică cu nava dreptunghiulară și absida altarului semicirculară. Mormintele din jurul bisericii pot fi datate pe baza inventarului (monede, cercei etc.) în secolele XI—XII. Sub temelia bisericii s-a înregistrat o groapă în care erau aruncate blocuri fasonate, mortar, cărămizi romane (?), ce provin de la o construcție mai veche, a cărei destinație nu poate fi încă precizată. Zidurile, bisericile etc. au fost consolidate și conservate de către Direcția monumentelor istorice (Institutul de istorie și arheologie Cluj, St. Pascu, Mircea Rusu ; Universitatea Babeș-Bolyai, P. Iambor, N. Edroiu ; Muzeul de istorie Cluj, St. Matei, G. Lazarovici ; Institutul medico-farmaceutic Cluj, H. Roth, I. Szabó).

129. *Bădeni* (com. Moldovenești, jud. Cluj). S-au continuat săpăturile începute în anul 1968, în așezarea de lângă grajdurile C. A. P. Stratigrafia observată în campania precedentă a fost confirmată : niveluri din secolele XI—XII, roman, Basarabi, Wietenberg, Otomani II/III, Otomani II, iar la bază un strat de locuințe Criș (Muzeul de istorie Cluj Gh. Lazarovici, în colaborare cu Muzeul Turda, Z. Milea).

130. *Alba-Iulia* (jud. Alba). Catedrala romano-catolică. Sondaj de verificare în colaterala de nord (în legătură cu turnul de nord-vest), a situației stratigrafice stabilite până acum (straturi conținând material roman databil în secolele II—III e.n., suprapuse de un strat cu materiale „romane târzii” și de un altul care a dat materiale din epoca migrațiilor, material databil până în secolul al VI-lea). Totodată s-a încercat din nou precizarea raportului dintre materialele ceramice aparținând „culturii Dridu” (provenind din bordeie distruse de gropi de morminte), cimitirul maghiar „în situ” (cercetări D. Protase, 1953) și prima catedrală romano-catolică (descoperită sub actuala catedrală datorită unor cercetări mai vechi, St.

Möller plnă în 1917, cercetări — în ceea ce privește planul primei catedrale — completate de cercetările noastre). Cercetările vor continua (Direcția monumentelor istorice, R. Heitel).

131. *Orlat* (jud. Sibiu). În acest an s-au efectuat cercetări pe dealul „Cetatea scurtă”, unde erau vizibile valuri de pământ paralele. Din cercetări a rezultat că dealul a fost locuit în trei etape distincte, aparținând culturii Coțofeni, epocii romane și feudalismului timpuriu. S-a stabilit că terasele dinspre nord au fost amenajate în principal de locuitorii Coțofeni, în timp ce valurile de pământ au fost executate probabil în secolul al XII-lea, definindu-se aici urme ale unei cetăți de pământ cu palisadă, prima de acest fel descoperită în sudul Transilvaniei.

Cetatea de pământ a fost abandonată în cursul secolului al XII-lea, când a fost ridicată cetatea de piatră de pe dealul „La zid”, cercetată în anii 1967 și 1968 (Muzeul Bruken-thal, Thomas Năgler).

132. *Vladimirescu* (orașul Arad, jud. Arad). S-au executat săpături la ruinele bisericii din comuna Vladimirescu (fostă Glogovăț), ce datează din perioada feudalismului timpuriu. Cu ocazia trasării unei secțiuni de-a lungul axului principal al bisericii, au fost dezvelite un număr de 50 de morminte, monede de argint și bronz, precum și ceramică specifică secolelor XII—XIII (Muzeul județean Arad, Mircea Zdroba).

133. *Galița* (com. Ostrov, jud. Constanța). Săpăturile din insula Păciul lui Soare au continuat în aceleași sectoare ca în 1968. Merită a fi menționate unele vestigii datînd din secolul al XIII-lea (ceramică și monede), ca și o serie de monumente arheologice datînd din secolul al XI-lea: ceramică smălțuită cu aplici zoomorfe, podoabe din bronz și argint etc.

Profitînd de scăderea apelor, în luna noiembrie s-au făcut o serie de măsurători și observații privind zidurile acoperite de Dunăre. S-a executat și un sondaj lîngă zidul de sud al incintei, aflat în aceeași situație.

Pe dealul Dervent s-a practicat o singură secțiune, avînd caracter de verificare stratigrafică.

Tot pe malul drept al brațului Ostrov s-a cercetat o parte dintr-un debarcader de lemn, datînd probabil din epoca feudală timpurie (Institutul de arheologie, P. Diaconu, D. Vlăceanu, R. Popa, R. Harhoiu, în colaborare cu Muzeul de istorie din Călărași, Niță Anghelescu și A. Atanasiu).

134. *Strei-Călan* (jud. Hunedoara). Săpăturile arheologice de la biserica ortodoxă și din apropierea ei s-au desfășurat în legătură cu lucrările de restaurare a monumentului. Au fost descoperite urmele unei așezări din epoca bronzului și ruinele unei „villa rustica” din veacurile II—III, al cărei zid de incintă înconjură biserica din veacul XIII. La circa 100 m nord de biserică au apărut urmele unei așezări din secolul IV e.n. cu semibordeie și gropi-depozite de dimensiuni mari. Locuirea medievală a fost datată cu începere din veacul XI, printr-o monedă de la Ștefan I. Cercetările au dezvelit ziduri din secolele XV—XVIII, reprezentînd adausuri și transformări ulterioare ale bisericii ortodoxe (Institutul de arheologie, Radu Popa, în colaborare cu Muzeul de istorie din Deva, Gh. Lazin, și cu Direcția monumentelor istorice).

135. *Bistrița-oraș* (jud. Bistrița-Năsăud). S-au continuat cercetările arheologice pe „Dealul Cetății” (Burg), începute în 1967, descoperindu-se o a treia încăpere în mărime de 4×5 m. Pe suprafața acesteia s-au aflat o serie de unelte din fier, balamale și mnere de la uși și eventual de la ferestre. Numeroase cuie de fier de mărimi diferite, precum și mai multe fragmente ceramice se datează aproximativ în secolul al XIII-lea. În colțul de nord-vest al încăperii, s-a aflat o rîșniță completă, avînd diametrul de 0,54 m. Apariția unei monede feudale din argint de la Ștefan al V-lea (1272) pare să fie concludentă pentru o datare mai precisă a încăperii respective. Se observă două niveluri de construcție, care vor putea fi urmărite în cursul viitoarelor cercetări (Muzeul de istorie din Bistrița, St. Dănilă).

136. *Iidia* (com. Ciclova Română, jud. Caraș-Severin). La punctul „Oblita”, au fost dezvelite fundațiile unei biserici feudale timpurii cu plan circular, descoperindu-se cinci mor-

mente fără inventar. Pe locul „Cetate”, s-a descoperit o biserică, datînd din secolele XIII—XIV, înconjurată cu șanț. Au fost descoperite 58 de morminte cu obiecte de inventar: cercei de bronz și fier, inele de bronz (Muzeul de istorie Cluj, Gh. Lazarovici, în colaborare cu Muzeul Reșița, Ilie Uzum).

137. *Volovăț* (com. Volovăț, jud. Suceava). S-a descoperit o parte din fundațiile unei biserici, anterioare lui Ștefan cel Mare (Muzeul din Suceava, Al. Artimon).

138. *Gîrbova de Sus* (jud. Alba). S-a executat un sondaj pe latura de sud a ruinelor vechii biserici ortodoxe. Pe baza unor observații stratigrafice, asigurate de o succesiune clară a nivelurilor arheologice, monumentul poate fi datat în secolul al XIV-lea.

Pereții altarului păstrează (după prof. V. Vătășianu) fragmente de pictură în frescă, databilă, cu destulă siguranță, în veacul al XV-lea. Cercetările se vor extinde (Direcția monumentelor istorice, R. Heitel).

139. *Curtea de Argeș* (jud. Argeș). Săpăturile de la Curtea domnească au fost concentrate în anul 1969, în interiorul bisericii domnești (secolul XIV). S-a constatat că actualul monument a fost construit pe locul unde în secolul al XIII-lea exista o altă biserică, mai mică (14×8 m), din temelii la care se păstrează anumite segmente din încăperile altarului, naosului (în cruce greacă) și pronaosului. Vechea biserică prezintă similitudini de plan cu monumente din R.P. Bulgaria, între altele cu biserică din secolele XIII—XIV de la Nicopole. În preajma bisericii domnești (nord-vest) s-a dat de molozul provenit din vechea biserică, în care se află resturi de pictură în frescă (Institutul de arheologie, N. Constantinescu, în colaborare cu Muzeul orașenesc Curtea de Argeș).

140. *Mănăstirea Glavacioc* (com. Ștefan cel Mare, jud. Argeș). Au continuat cercetările din 1968, prelungindu-se secțiunile anterioare și alte două secțiuni de control. Săpăturile au dezvelit zidurile ce corespund celor patru faze de construcție și reconstrucție ale complexului mănăstirii. Sub zidul actualei biserici a apărut o porțiune din vechea temelie de secolul XIV; se presupune deci că actuala biserică a fost ridicată pe locul celei din secolul XIV. S-au găsit monede ungurești (secolul XVI), fragmente de piatră cu ornamente florale, cahle mici smălțuite etc. (Institutul de arheologie, N. Constantinescu, în colaborare cu Muzeul județean Argeș, Anca Păunescu și Sp. Cîrstocea).

141. *Basarabi-Calafat* (jud. Dolj). S-au continuat cercetările atât în zona așezării fortificate, cît și în exterior, descoperindu-se o serie de locuințe cu inventar datînd din secolul al XIV-lea. S-au făcut unele precizări de ordin stratigrafic, privind raportul între nivelurile de locuințe din așezare și sistemul de fortificație compus din palisadă, val și două șanțuri. Sub stratul de locuire feudală au fost dezvelite și două complexe de locuire Coșofeni cu un bogat material ceramic (Institutul de arheologie, D. Vilceanu, P. Roman, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, L. Chișescu).

142. *Rîmnicu-Vilcea* (jud. Vilcea). Săpăturile efectuate în parcul central al orașului au scos la iveală resturile unei construcții de mari proporții, care a fost dezvelită doar parțial în campania anului 1969. În cuprinsul ei s-au găsit: ceramică datînd din secolul al XIV-lea, numeroase obiecte de fier (predominînd lamele de cuțit), cercei, nasturi, vîrfuri de săgeată și un tezaur de monede medievale românești, databile la sfîrșitul secolului al XIV-lea. Complexul indică existența în această zonă a unui vechi cartier medieval al orașului Rîmnicu-Vilcea, menționat în documente începînd cu anul 1389 (Institutul de arheologie, Elena Busuic, în colaborare cu Muzeul din Rîmnicu-Vilcea).

143. *Cetatea Poenari* (satul Căpățîneni, com. Aref, jud. Argeș). Au fost continuate săpăturile începute în 1968, efectuîndu-se totodată degajarea de dărîmături a ruinelor. A putut fi precizat planul cetății. Materialul arheologic indică pentru prima etapă de construcție (un mic turn de piatră, pe plan pătrat) o dată anterioară mijlocului secolului XIV, iar pentru restul fortificației (cu zidul de incintă din piatră și cărămidă) străjuit de bastioane semicilind-

drice) sfinșitul secolului XIV — începutul secolului XV. Au fost sesizate anumite transformări făcute în secolul XV, cetatea încetînd să funcționeze în ultima parte a secolului XVI (Direcția monumentelor istorice, Gh. Cantacuzino).

144. *Podul Dîmboviții* (com. Dîmbovicioara, jud. Argeș). S-au continuat și terminat săpăturile în interiorul cetății. S-au continuat și cercetările pe platoul din fața cetății, prin șase secțiuni. S-a început curățirea escarpelor est și sud.

Pe platou s-au găsit și în această campanie materiale, în special ceramică din secolul III e.n.; materiale feudale au apărut în număr redus. În cetate și pe escarpe s-a găsit ceramică feudală și mai multe obiecte de metal (arme și unelte); de subliniat numărul mare, peste 200, de virfuri de săgeți (Institutul de arheologie, A. D. Alexandrescu, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, Lucian Chițescu, Muzeul județean Pitești, A. Păunescu și Gh. I. Cantacuzino de la D.M.I.).

145. *Berchezoaia* (com. Remetea Chioarului, jud. Maramureș). Au fost continuate cercetările arheologice de la Cetatea Chioar, începute în anul 1968. S-au executat sondaje în fortăreața de sud, pe coasta dealului, pentru precizarea vechimii acesteia. Degajările de moloz din curtea superioară au pus în evidență porțiuni mari ale zidurilor de incintă și au dus la descoperirea citorva inscripții și piese de sculptură monumentală, ilustrînd diferitele faze de construcție ale cetății (Institutul de arheologie, Radu Popa, în colaborare cu Muzeul județean din Baia Mare, Mihoc Blaga).

146. *Baia* (jud. Suceava). Cercetările arheologice de la Baia s-au continuat prin săpături efectuate la ruinele bisericii catolice. Au fost cercetate 38 de morminte, datînd din secolele XV—XVII, dintre care unul în cavou de cărămidă, deranjat anterior. Totodată s-a constatat că temelia laturii de vest a bisericii a suprapus o locuință, din care provin fragmente ceramice roșii și cenușii, cu decor în val (Institutul de istorie și arheologie Iași, Al. Andronic, Eugenia Neamțu, în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei, Iași, Cheptea Stela, și Muzeul din Fălticeni).

147. *Hîrlău* (jud. Iași). Săpăturile arheologice de la curțile domnești au dat la iveală resturi de locuire din neolitic, latène, epoca migrației popoarelor și din feudalismul dezvoltat, începînd cu secolul la XV-lea. Totodată a fost cercetat cimitirul feudal (38 morminte) care a funcționat timp îndelungat în preajma bisericii Sf. Gheorghe (Institutul de istorie și arheologie Iași, Al. Andronic, Eugenia Neamțu, în colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei, Iași, Stela Cheptea).

148. *Trgșor* (jud. Prahova). Au fost întreprinse în continuare săpături în sectorul „D”, situat pe partea dreaptă a pîrlului Leoata, la vest de incinta voievodală.

În campania din 1969 au fost cercetate două locuințe-bordeie, datînd din secolul al III-lea e.n. În cadrul complexelor menționate a fost descoperită ceramică lucrată cu mina, străină de mediul băstinaș. Potrivit datelor de care dispunem, atribuim această categorie ceramică unor elemente nordice din cercul culturilor Pșevorsk și gura Vistulei.

În același sector au fost cercetate un bordei din secolele V—VI e.n. și altul din secolele IX—X (cultura Dridu). În nivelurile superioare au fost descoperite locuințe feudale și cupoare de ars oale datînd din secolele XV—XVI (Institutul de arheologie, Gh. Diaconu, R. Harhoiu, în colaborare cu Muzeul de istorie din Ploiești, N. I. Simache).

149. *Sirel* (jud. Suceava). Campania arheologică desfășurată în mai-iunie 1969 a cuprins două sectoare distincte: 1. În cadrul așezării urbane medievale au continuat cercetările în curtea Spitalului unificat, unde s-au identificat urme de locuire în tot cursul secolului al XIV-lea. De asemenea, în apropiere a fost identificată și cercetată parțial fortificația așezării urbane databilă în prima parte a secolului al XV-lea; 2. Sondajele efectuate pe dealul Sasa de la marginea orașului au infirmat tradiția potrivit căreia aici ar fi existat o fortificație medievală. Dealul acesta este lipsit de orice urmă de locuire (Institutul de arheologie, Mircea Matei,

Al. Rădulescu, în colaborare cu Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, Lucian Chițescu).

150. *Vad* (jud. Cluj). S-au efectuat lucrări la biserică, ctitoria lui Ștefan cel Mare, și anume pe latura de vest a pridvorului. S-au identificat două morminte de la sfârșitul secolului al XVII-lea, căpăcuite de un strat de nivelare, strat format în legătură cu construcția pridvorului. Pridvorul a fost adosat bisericii — ținând cont de situația stratigrafică — cel mai devreme la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Săpăturile se vor extinde (Direcția monumentelor istorice, R. Heitel).

151. *Rotopânești* (com. Horodniceni, jud. Suceava). Sondajul, constând din recunoașteri în teren și dintr-o secțiune efectuată în punctul „Săliște”, a dat la iveală prezența unui cimitir datînd din secolul al XVII-lea, durînd probabil încă din secolul al XVI-lea. În mormintările medievale tirzii au deranjat straturi mai vechi de cultură materială, aparținînd perioadei prefeudale (Institutul de arheologie, El. Busuioc, în colaborare cu Muzeul județean Suceava).

152. *Roșiori de Vede* (jud. Teleorman). S-au efectuat săpături în „Cetatea Cazacilor” situată în imediata apropiere a orașului. Au fost obținute informații importante asupra sistemului de fortificație al cetății. Cetatea a fost utilizată într-o perioadă foarte scurtă (Institutul de arheologie, Em. Moscalu, în colaborare cu Muzeul din Roșiori, P. Voievozeanu).

153. *Cernica* (jud. Ilfov). Prin cercetările arheologice executate în 1969, pe promontoriul malului de vest al lacului Cernica, s-au descoperit alte 6 morminte în necropola neolitică, cîteva gropi cu materiale din epoca bronzului și o groapă cu materiale din epoca latène.

Deosebit s-au descoperit o parte din zidurile marelui beci aparținînd locuinței stăpînitorului feudal, 20 de morminte în cimitirul feudal și gropi casnice cu materiale din epoca medievală, toate acestea aparținînd așezării medievale care a fost satul vechi *Mărăcineni*.

În ostrovul de vest al lacului Cernica, săpăturile au descoperit în întregime vechea biserică cu hramul Sf. Nicolae, care datează din secolul al XVI-lea, avînd altar, naos, pronaos și pridvor, cît și cimitirul care s-a format în jurul ei (Institutul de arheologie, Gh. Cantacuzino, în colaborare cu Patriarhia României și cu Muzeul de istorie a municipiului București).

154. *Tîrgoviște* — Biserica Stelea (jud. Dîmbovița). Cercetările din incinta fostului complex mănăstiresc Stelea au fost inițiate de cererea D.M.I., în vederea obținerii datelor necesare întocmirii proiectului de restaurare a monumentului.

În anul 1969 s-au executat 15 secțiuni care au urmărit stabilirea raporturilor stratigrafice și fazele constructive ale edificiilor care compun ansamblul monumental, pentru punerea lor în valoare prin lucrările de restaurare. În această primă campanie de săpături s-a urmărit în principal determinarea fazelor constructive ale bisericii propriu-zise. S-a constatat, astfel, pe latura de vest existența fundațiilor a încă două biserici mai vechi: una de la sfârșitul secolului al XV-lea, alcătuită din bolovani de rîu legați cu mortar, datată cu materialul ceramic din gropile alăturate, suprapusă de o alta de la sfârșitul secolului al XVI-lea, ctitoria lui Stelea Cupețul (circa 1580), deplasată față de cea actuală spre vest cu 4,65 m. S-a putut urmări pe o înălțime de 20 cm de la soclul fundației paramentul alcătuit din bolovani de rîu și cărămizi, dispuse în casete după tehnica caracteristică secolului al XVI-lea, asemănător celui de la partea inferioară a clopotniței, cu care este contemporan.

Proporțiile modeste ale acestei a doua biserici (latura de vest este de 7,20 m față de 12,65 m cît măsoară aceeași latură a primei biserici), precum și faptul că s-au refolosit la construcție materiale provenite din demolarea primei biserici, inclusiv tamburii de zidărie ai coloanelor pridvorului, explică viața scurtă a ctitoriei lui Stelea.

Zidăria fundațiilor celor două biserici a fost surprinsă și pe latura de nord în aceleași condiții stratigrafice. Tot în această zonă a fost dezvelită și bolta unui girlici adosat beciurilor caselor egumenеști din secolul al XVII-lea, precum și un zid despărțitor din secolul al XVIII-lea.

A fost determinat cu precizie raportul stratigrafic dintre construcțiile aflate în zona de vest a incintei mănăstirești, urmînd ca în campania viitoare să fie lămurite și problemele pe care le ridică zonele de nord și sud, unde au apărut deja fundațiile chiliilor care flancau zidurile de incintă, precum și interiorul bisericii actuale, ctitoria lui Vasile Lupu (Muzeul județean Dîmbovița, Gabriel Mihăescu, în colaborare cu D.M.I.).

155. *Aninoasa* (jud. Argeș). Biserica din secolul al XVII-lea și mănăstirea din secolul al XVIII-lea. S-au continuat cercetările în zona de vest a incintei, stabilindu-se, pe cale stratigrafică, următoarea succesiune: cimitir din secolul al XVII-lea (datarea asigurată prin monede descoperite „in situ”), beci construit la sfîrșitul secolului al XVII-lea, „gropnițe” care la începutul secolului al XVIII-lea desființează beciul și, în sfîrșit, construcția zidurilor și chiliilor mănăstirii care acoperă în parte una din gropnițe, în jurul anului 1730 (datarea asigurată pe bază documentară). Cercetările vor continua (Direcția monumentelor istorice, R. Heitel).

156. *București*. Săpături arheologice executate de Muzeul de istorie a municipiului București.

1. *Băneasa-Străulești* (sectorul 8). Săpăturile arheologice au continuat în secțiile Măicânești și „La Nuci”. La Măicânești, în cuprinsul celor patru secțiuni situate în partea de est a stațiunii, au fost descoperite trei bordeie și o locuință de suprafață din așezarea dacilor liberi (secolul al III-lea e.n.) și un al treilea cuptor de ars oale al așezării, care a rămas a fi cercetat în anul următor. Două monede de bronz cu efigia împărătesei Cripsina și a lui Filip Arabul au fost găsite în preajma cuptorului de ars oale (Panait I. Panait și Margareta Constantiniu).

În sectorul „La Nuci” cercetările au fost limitate la o porțiune restrînsă de teren, pe care s-au trasat cinci secțiuni în cuprinsul cărora obiectivele au fost extrem de reduse: o groapă hallstattiană și un bordei (secolul al XVI-lea). Lipsa vestigiilor din secolul al III-lea e.n. ne îndreptățește a afirma că terenul cercetat se află în afara perimetrului așezării dacilor liberi descoperită acolo și deci aceasta nu este o continuare a așezării vecine de la Măicânești (Margareta Constantiniu).

2. *Bragadiru* (sectorul 6). În continuarea cercetărilor începute în anul 1968, pe terenul I.A.S. Bragadiru, au fost descoperite șase locuințe de suprafață latene, avînd forma elipsoidală sau dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite. Cu ajutorul ceramicii și a unei fibule, așezarea se datează în secolele II—I î.e.n. Pe același teren s-a mai aflat și un bordei ce aparține secolului X e.n. (Mioara Turcu).

3. *Curtea Veche* (sectorul 4). În cadrul lucrărilor de restaurare a palatului voievodal au continuat cercetările arheologice, precizîndu-se limitele edificiului în secolul al XVIII-lea. S-au descoperit: o încăpere de la parterul palatului, paraclisul zidit la jumătatea secolului al XVII-lea, ziduri cu ancadrame din piatră pentru uși și ferestre.

Pe traseul străzii 30 Decembrie, al cărei nivel a fost coborît la cota de călcare de la începutul secolului al XVIII-lea, au fost cercetate urmele pavimentului vechii ulițe, conducte și canale pentru drenarea apei spre Dîmbovița. Noile descoperiri completează cunoașterea sistemului de alimentare cu apă a Curții domnești, una dintre cele mai complexe lucrări de acest gen din Țara Românească.

Materialul arheologic recoltat cuprinde o variată gamă de vase din lut autohtone, pahare de sticlă din secolul al XVII-lea, farfurii de Iznik, cupe de factură orientală. Au fost depistate noi materiale de construcție, ca: fragmente de olane, cărămizi de formă specială, fonerie (Panait I. Panait și A. Ștefănescu).

4. *Biserica Mănăstirii Răzvan* (sectorul 4). În vederea restaurării acestui interesant monument istoric, au fost reluate cercetările istorice și arheologice. Secțiunile deschise au dovedit că terenul a fost populat în a doua jumătate a secolului al XV-lea de locuințele unor fierari. Au fost cercetate resturile unui cuptor de redus minereu. În prima jumătate a

secolului al XVI-lea, s-a construit aci o biserică din lemn, iar la sfârșitul veacului următor actualul edificiu. Săpăturile au permis precizarea cotelor necesare proiectului de restaurare. În pronaosul lăcașului s-a cercetat un cavou din secolul al XVII-lea, recuperându-se costumul celui înhumat. Inventarul arheologic este alcătuit din inele, monede, inscripții, mici piese de cult (Panait I. Panait și A. Ștefănescu).

5. *Palatul pionierilor* (sectorul 6). Pe colțul de sud-est al actualului palat au fost precizate urmele unei pivnițe datînd din secolul al XVII-lea. În molozul de umplutură s-a găsit o coloană din piatră întreagă, datorată meșterilor lui Șerban Cantacuzino, dale din pavimentul hrubei, ancadramele litice de la o ușă amenajată de ctitorul ansamblului monahal (Panait I. Panait și A. Ștefănescu).

6. *Cartierul Vitlan* (sectorul 4). Cu ocazia unor lucrări edilitare au fost descoperite pe terasa stîngă a rîului Dimbovița urmele unor așezări prefeudale, feudale timpurii și medievale. S-au studiat mai multe locuințe din secolele XV—XVI. În mijlocul așezării medievale se află necropola, în general săracă în inventar funerar. Casetele deschise au permis cercetarea a 14 morminte. A fost precizată astfel vatra satului Greci, atestat documentar abia în 1517 (Panait I. Panait și A. Ștefănescu).

7. *Pantelimon* (sectorul 3). Cu ocazia lucrărilor de asanare a lacurilor din nordul capitalei, în zona Pantelimon II au fost identificate urme de locuire din epoca neolitică (cultura Gumelnița), din cea de-a doua epocă a fierului (secolele II—I î.e.n.), din perioada de trecere la feudalism (secolele VI—VII e.n.) și din feudalismul timpuriu (secolul al X-lea). Săpăturile au precizat vatra unui sat din secolele XVI—XVII, din care s-au studiat trei locuințe, gropi de cereale, precum și necropola. Inventarul funerar cuprinde inele, monede, o salbă din aspri turcești. Într-una din gropile gospodărești s-au găsit fragmente de cahle cu decor floral, acoperite cu smalț verde dens, date în secolul al XVII-lea (Margareta Constantin, Panait I. Panait, M. Turcu și M. Tzoni).

157. *Porțile de Fier*

1. *Orșova* (jud. Mehedinți). Cercetările arheologice întreprinse în continuare în cuprinsul orașului vechi au amplificat documentarul referitor la locuirea din epoca romană. La cetățuia Dierna, prin degajarea completă a turnurilor s-a stabilit atît forma aproape pătrată a fortificației și a turnurilor, constatîndu-se alternarea cu regularitate în construcția zidurilor a rîndurilor de piatră cu cele de cărămidă, iar la intrările în turnuri utilizarea numai a cărămizilor. Printre pietrele din zid se aflau și fragmente arhitectonice (capitel și fusuri de coloană) și sculpturale (fragment de altar a cărui inscripție a fost martelată), reutilizate ca material de construcție, probabil de la edificiul ale cărui resturi de fundație au fost găsite în exteriorul laturii de sud ca și în interiorul turnurilor de la colțurile acesteia. Au fost găsite umeroase cărămizi cu ștampila inversă DIERNA și DIERTRA (probabil Transdierna). Ceramica împreună cu monedele din nivelul de locuire al cetățuiei sînt din secolul al IV-lea, iar cele din nivelul fundației din secolul al III-lea. Resturi izolate de fortificații au fost aflate și la 100 m sud de cetățuia, unde de asemenea au fost reutilizate fragmente de coloane.

La circa 500 m nord a fost aflată o îngrădire cu zid de piatră care închidea o suprafață de teren cu laturile neregulate și cu un slab nivel de locuire din secolul al III-lea.

Cercetările din stînga gurii rîului Cerna, făcute pentru identificarea unei fortificații romane, presupusă pe baza unei fotografii aeriene, au avut rezultat negativ, săpîndu-se în nisipul aluvionar steril.

2. *Eșelnița* (jud. Mehedinți). La gura văii Mala, prin săpături arheologice, au fost dezveliiți în continuare tumuli construiți din bolovani de rîu, din cuprinsul necropolei din prima epocă a fierului (secolele VII—V î.e.n.). S-a constatat că ritul incinerării era folosit în exclusivitate. Din inventarul foarte sărac al mormintelor menționăm vase de lut, cuțite de fier, fibule, catrame, torques, lanțuri, spirale, mici podoabe de bronz și mărgele de sticlă colorată.

În cuprinsul acestei necropole au fost dezvelite încă trei bordeie prefeudale (secolele VIII—IX) de dimensiuni reduse și formă rectangulară, iar la unul păstrându-se cuptorul de piatră în colț. Ceramica lucrată la roată, de culoare roșcată, decorată cu linii incizate în val și orizontale.

3. *Dubova* (com. Plavișevița, jud. Mehedinți). În cursul cercetărilor de la adăpostul sub stîncă „Cuina Turcului”, aflat la Cazane, s-a epuizat spațiul în care, sub o intensă locuire neolitică Criș, fusese locuirea epipaleolitică romanello-aziliană cu vetre de foc, unelte microlitice de silix și puține de obsidiană și cuarțit, bulgări de ocră, roșu și grafit. La obiectele de artă lucrate în os, descoperite în anii precedenți, se adaugă fragmentul de diafiză decorat pe una din fețe cu liniuțe oblice și paralele, perforat la unul din capete.

La circa 30 m sud-vest de Cuina Turcului, tot pe malul Dunării, la locul numit „Moara Dracului”, a fost cercetat „Adăpostul Mic”, unde s-au găsit doar resturi de locuire din neolitic, Criș, Coțofeni și din evul mediu.

Tot în Cazane s-au continuat cercetările pe terasa inundabilă a Dunării. La punctul „Icoana”, sub stîncile prăbușite, unde au fost identificate nivelurile de locuire din epipaleolitic, cu gropi de locuințe și vetre de foc, cu numeroase unelte din corn de cerb de tipul săpăligilor și al brăzdarelor de plug, menționăm un pumnal de os ornamentat cu motive geometrice și creștături pe muchie. În cele două niveluri neolitice din stratul superior au fost găsite gropi de bordeie cu material Criș.

La punctul „Răzvrata”, unde fusese aflată o altă locuire epipaleolitică, au fost găsite și locuințe-bordeie cu ceramică de tradiție hallstättiană.

Tot pe terasa de jos a Dunării, în dreptul „Peșterii Veterani”, direct pe stîncă se aflau resturile de locuire epipaleolitică cu prezența romanellianului tîrziu și dovezi de începutul prelucrării cornului de cerb și cu unelte microlitice din silix și cuarțit. S-au găsit și urmele unei locuințe, în preajma căreia erau mai multe unelte din corn de cerb și un fragment dintr-o uneltă de os împodobită cu motive geometrice.

La „Peștera Veterani” au fost continuate cercetările la fortificația medievală aflată între peșteră și fluviu, unde fuseseră distinse două etape de construcție și materiale arheologice din secolele XIV—XV și XVIII.

4. *Gornea* (com. Sichevița, jud. Caraș-Severin), Cercetările inițiate, în colaborare cu Muzeul din Reșița, pentru salvarea documentarului arheologic de pe teritoriul acestei localități au avut ca rezultat descoperirea pe „Dealul Căuniței” a mai multor silixuri paleolitice, care din punct de vedere tipologic aparțin unui mustertian întîrziat.

În punctul „Păzăriște” s-au aflat unele piese de silix ce ar aparține paleoliticului superior final.

Paralel cu cercetările privind epoca romană, au fost executate săpături arheologice în așezarea neolitică de la punctul „Căunița de Sus”, constatîndu-se că locuințele-bordei aparțin culturii Starcevo-Criș, iar locuințele de suprafață culturii Vinča. Ceramica grosolană are ca ornamentare barbotina, incițiile și brturile aplicate, iar ceramica fină incițiile fine, benzile punctate și pliseurile. Pictura crudă și incrustațiile cu alb se întîlnesc la altarele de cult. Plastica nu este prea bogat reprezentată. Uneltele sînt din piatră șlefuită, silix și os. Predomină materialul din faza A a culturii Vinča în comparație cu cel al fazei a IV-a a culturii Starcevo-Criș. Ceramica pictată e din faza a II-a și a III-a a culturii Starcevo-Criș.

În așezarea romană de la punctul „Căunița de Jos”, lângă Dunăre, atenția s-a îndreptat asupra cetății romano-bizantine, dezvelindu-se latura de sud cu turnurile pătrate de colț și poarta străjuită de turnuri înguste dreptunghiulare, precum și locuințele de interior de pe latura de est. Pe lângă cărămizile cu ștampila legiunii a VII-a Claudia, a fost găsit material ceramic din care proporția mai mare o dă cel de proveniență provincială locală, spre deosebire de cel venit din sud și care numeric este mai puțin.

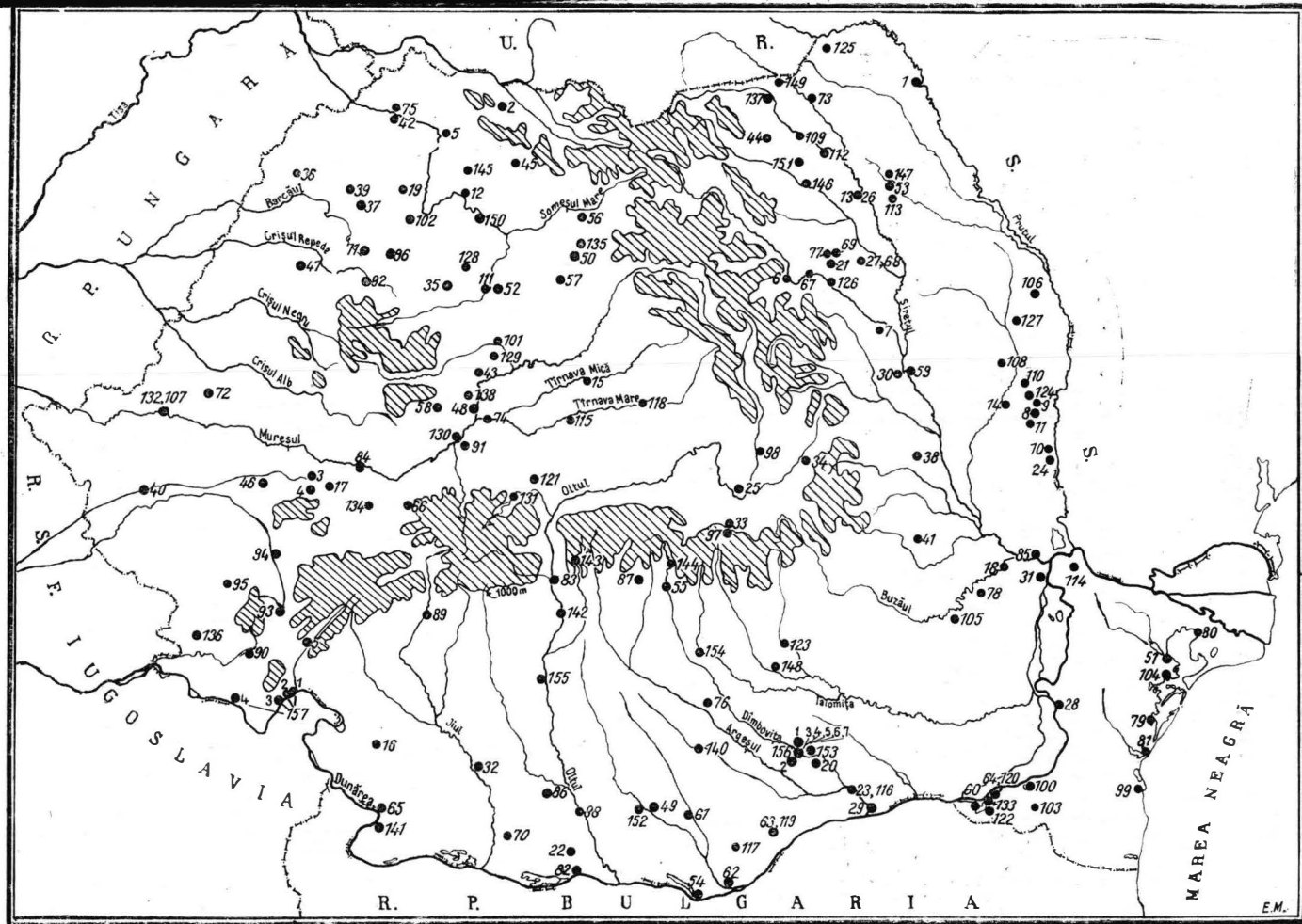


Fig. 1.

5. *Băile Herculane* (jud. Caraș-Severin). Continuarea cercetărilor în „Peștera Hoților” a dat posibilitatea întăririi concluziilor făcute pe baza observațiilor preliminare, că locuirea paleolitică de aici aparține musterianului întîrziat cuarțitic, datat la începutul stadiului Würm II.

În stratul eneolitic tîrziu au fost aflate numeroase vetre de foc construite din humă, pietre și fragmente ceramice. Din materialul arheologic menționăm vasul cu colțuri și torți pastilate și o lamă de pumnal foliacee (asemănătoare cu cele de la Pecica). În stratul Coțofeni s-au distins următoarele depuneri: fără „Furchenstich” (în care s-a aflat și un pumnal cu găuri de prindere), altele cu „Furchenstich” rudimentar, iar altele cu elemente Kostolac (în care s-a găsit și un pumnal cu limbă, ceramică cu scoică în pastă, și un mormînt de copil) și în fine cele cu material Vučedol. Locuirea Verbicioara III și cea hallstattiană tîrzie cu vetre de foc și ceramică canelată, ca și cea din feudalismul timpuriu cu vatră de foc sînt slab reprezentate (Cercetările arheologice au fost efectuate de colectivul Porțile de Fier, format din Exspectatus Bujor, Vasile Boroneanț, Ioana Cătănicu, Florea Mogoșanu, Sebastian Morintz, Emil Moscalu, Alexandru Păunescu, Petre Roman, Dinu V. Rosetti, Mihai Simpetru de la Institutul de arheologie din București, împreună cu Nicolae Gudea, Gheorghe Lazarovici, Judita Winkler, Volker Wolmann de la Institutul de istorie și arheologie Cluj și Ștefan Roman de la Institutul pedagogic din Craiova).